БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 13 (760)
18 ЯНВАРЬ ЖУМА 1957 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети колхозчилар, МТС ва совхозларнинг ишчилари, мутахассислар ва қишлоқ хўжалигининг барча ходимлари КПСС XX съезди қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини юксалтириш соҳасида қўйган вазифаларни муваффақиятли равишда бажарадилар, деб қатъий ишонч билдирадилар.

Колхозчиларга, МТС ва совхозларнинг ишчиларига, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларига, совет ва қишлоқ хўжалик органларига, мутахассисларга ва қишлоқ хўжалигининг барча ходимларига

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг ва ССР Иттифоқи Министрлар Советининг

МУРОЖААТИ

Азиз ўртоқлар!

Қаҳрамонона меҳнат йили бўлган ҳамда хўжалик ва маданий қурилиш авж олган 1956 йил тугади. Эндиликда қилинган ишларни якунлаш ва янги 1957 йилги вазифаларни белгилаш мумкин:

1956 йил Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XX съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун курашнинг ленинча байроғи остида ўтди. Бу тарихий қарорларда халқ хўжалигини янада ривожлантириш йўллари кўрсатиб берилди, олтинчи беш йилликда саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ҳажмлари ва миқёслари белгилаб берилди.

КПСС XX съездининг қарорлари билан руҳланган мамлакатимиз меҳнаткашлари ўтган йил Партия раҳбарлиги остида саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда зўр муваффақиятларга эришдилар.

Ишчилар синфи, техника интеллигенцияси социалистик индустрияни янада юксалтиришни таъминладилар. Мамлакатда металл, кўмир, нефть, машиналар, ускуналар ва материаллар халқ хўжалигининг ҳамма тармоқлари учун кундан-кунга тобора кўпроқ ишлаб чиқарилмоқда.

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари анча муваффақиятларга эришдилар. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ва айниқса дон етиштириш кўпайтирилди. Областлар, ўлкалар ва республикаларнинг кўпгина совхозлари ва колхозлари дон экинларининг ҳосилдорлигини оширишга муваффақ бўлдилар. Қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштирилганлиги доннинг ялпи маҳсулотини кўпайтиришда ҳал қилувчи роль ўйнади. Бундай қилинмаганда эди, дон проблемасини ҳал қилишда бундай яхши натижаларга эриша олмаган бўлур эдик, эндиликда бу нарса ҳаммага равшан бўлиб қолди. Қўриқ ерларни ўзлаштириш соҳасида Партия ва Ҳукумат томонидан қўйилган вазифа умумхалқ томонидан маъқулланди. Бу вазифани ҳал қилиш устида бутун совет халқи актив ишлади, бу эса дастлабки мўлжалланган ишларни қарийб уч баравар ошириб бажаришга ва 35.5 миллион гектар ерни ўзлаштиришга имкон берди.

Қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш бизнинг давлатимизга ўтган йил доннинг ялпи ҳосилини анча кўпайтириш имкониятини берди, бу эса ғалла тайёрлашни кўпайтиришга имкон берди. Бутун мамлакатда 2-2,2 миллиард пуд ғалла тайёрланганида бу нарса ўтган йилларда катта муваффақият деб ҳисобланиб келган бўлса, қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг 1956 йилда 3,3 миллиард пуддан кўпроқ ғаллани давлат омборларига беришга муваффақ бўлганликлари учун қувонаётганликлари мутлақо тушунарли ва табиий бир ҳолдир. Бунга бошқа маҳсулотлар ҳисобига топширилган ва шу маҳсулотлар билан алмаштирилган ғалла кирмайди.

Партия ва Ҳукуматнинг мамлакатда дон етиштиришни кўпайтириш тўғрисидаги қарорларини муваффақиятли бажараётган қўриқ ерлардаги меҳнаткашлар бутун халқнинг миннатдорчилигига сазовор бўлдилар. Қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш, дон етиштиришни кўпайтиришда эришган катта муваффақиятлари ва 1956 йилда давлатга ғалла топшириш мажбуриятларини муваффақиятли бажарганликлари учун Қозоғистон ССР, Олтой ва Красноярск ўлкалари, Омск, Новосибирск, Челябинск, Чкалов ва Саратов областлари Ленин ордени билан мукофотландилар. Колхозчилар, тракторчилар, комбайнчилар, мутахассислар ва қўриқ ерлардаги районларнинг бошқа ходимларидан 90 мингдан кўпроқ киши ҳукумат мукофотлари билан тақдирланди. Комсомоллар ва совет ёшларининг социалистик қурилишда кўрсатган катта хизматлари ҳамда уларнинг қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштиришда фидокорона меҳнат қилганликлари учун Бутуниттифоқ Ленинчи Коммунистик ёшлар союзи Ленин ордени билан мукофотланди.

Ўтган йилда пахта, қанд лавлаги, сабзавот ва айниқса картошка етиштириш ва тайёрлаш анча кўпайди. Тайёрланган пахта 1955 йилги даражадан 481 минг тонна ошиб кетди. Пахтачиликни ривожлантиришдаги катта ва самарали ишлари ва давлат пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажарганликлари учун Ўзбекистон ССР, Тожикистон ССР, Туркманистон ССР ва Қирғизистон ССР Ленин ордени билан мукофотландилар. Қозоғистон ССРда ҳам пахта 1955 йилдагига қараганда бир қанча кўп тайёрланди.

Мамлакатимиз колхозлари ва совхозлари чорвачиликни ривожлантиришда ҳамда гўшт ва айниқса сут етиштиришда сезиларлик муваффақиятларга эришдилар. Колхозларда соғиб олинаётган сутнинг ялпи миқдори бир йил ичида 32 процент кўпайди, 1953 йилдагига нисбатан эса қарийб икки баравар кўпайди. Колхозларда ўрта ҳисоб билан ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сутнинг миқдори бутун мамлакатда 1945 йилдан то 1953 йилга қадар фақат 67 килограмм кўпайган бўлса, 1953 йилдан то 1956 йилгача бўлган уч йил ичида ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сутнинг миқдори 585 килограмм кўпайди, 1955-1956 хўжалик йилининг ўзида эса 337 килограмм кўпайди. Сут тайёрлаш ва харид қилишнинг йиллик плани муддатидан анча олдин бажарилди, давлатга 3,8 миллион тонна ёки 1955 йилдагига қараганда 28 процент кўп сут топширилди. Мамлакатда мол ёғи етиштириш 1956 йилда 1955 йилдагига нисбатан 20 процент кўпайди, 1953 йилдагига нисбатан эса 45 процент кўпайди.

Россия Федерациясининг кўпгина областларидаги колхозлар, Украина ва Молдавия ССР колхозлари сут етиштиришда катта муваффақиятларга эришдилар. Украина ССР колхозларида ўтган хўжалик йилида ўрта ҳисоб билан ҳар бир сигирдан 1967 килограммдан сут соғиб олинди, ёки аввалги йилдагига қараганда 501 килограмм кўп сут соғиб олинди. Ҳар бир сигирдан ўрта ҳисоб билан бир йилда соғиб олинган сут миқдорини Москва области колхозлари 2712 килограммга, Рязань области колхозлари 2656 килограммга етказдилар. Ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сутнинг миқдорини фақат бир йилнинг ўзида Запорожье области колхозлари 1026 килограмм, Днепропетровск областининг колхозлари 916 килограмм, Орел областининг колхозлари 837 килограмм, Сталино областининг колхозлари 831 килограмм, Тула областининг колхозлари 815 килограмм, Херсон областининг колхозлари 777 килограмм кўпайтирдилар.

Кўпгина колхозлар ва совхозлар гўшт етиштиришни кўпайтиришда ҳам муваффақиятларга эришдилар. 1956 йилда колхозларда 9 миллион бош чўчқа ёки 1955 йилдагига қараганда 2,1 баравар кўп чўчқа бўрдоқи қилиб семиртириб олинди. 1956 йил ичида давлат томонидан ҳамма манбаълар бўйича чорва моллар 1955 йилдагига қараганда 9 процент кўп тайёрланди ва харид қилинди.

Москва ва Воронеж областлари чорвачилик маҳсулотларини етиштиришни кўпайтиришда юксак кўрсаткичларга эришганликлари учун Ленин ордени билан мукофотландилар. Украина ССР колхозлари ва совхозлари гўшт етиштиришни кўпайтиришда яхши натижаларга эришиб, гўшт тайёрлаш ва харид қилиш йиллик планини муддатидан олдин бажардилар, давлатга 1955 йилдагига қараганда 35 процент кўп гўшт топширдилар. Ўтган хўжалик йили мобайнида республика колхозларида 3,8 миллион бош ёки бутун аввалги йилдагига қараганда 2,5 баравар кўп чўчқа бўрдоқи қилиб семиртириб олинди, колхозлар томонидан давлатга топширилган ва сотилган ҳамма гўштнинг 41 проценти чўчқа гўштидан иборат бўлди. Молдавия ССР ва Краснодар ўлкаси колхозлари 1955 йилдагига қараганда анча кўп гўшт етиштирдилар ва давлатга топширдилар. Краснодар ўлкасида 1956 йилда 400 минг бошга яқин ёки 1955 йилдагига қараганда қарийб икки баравар кўп чўчқа бўрдоқи қилиб семиртирилди. Бу эса шу ўлканинг давлатга гўшт топшириш планини ошириб бажаришига имконият берди. Ўтган йил мобайнида Молдавия ССРда давлатга 58 минг тонна ёки 1955 йилдагига қараганда 33 процент кўп гўшт топширилди ва сотилди, колхозлар эса 1956 йилда давлатга 1955 йилдагига қараганда 25 процент кўп гўшт топширдилар ва сотдилар.

Кейинги йилларда бизнинг совхозларимиз ўз ишларини яхшилаб олдилар. Улар давлатга ғалла, сут, картошка, сабзавот ва бошқа маҳсулотлар топширишни йил сайин кўпайтириб бормоқдалар. 1956 йилда совхозлар давлатга 933 миллион пуд ёки 1955 йилдагига қараганда қарийб уч баравар кўп дон топширдилар.

Мана шу фактлар ва рақамларнинг ҳаммаси юксак даражада механизациялаштирилган йирик социалистик қишлоқ хўжалигимизнинг нақадар катта имкониятлари ва ресурслари борлигини кўрсатади. Лекин, афсуски, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш учун ҳамма колхозлар, МТСлар ва совхозлар ҳам, ҳамма районлар, областлар, ўлкалар ва республикалар ҳам мавжуд имкониятлардан 1956 йилда тўлиқ фойдаланмадилар.

Сут чорвачилигини ривожлантирмоқ учун яхши шароитлари бўлган Белоруссия ССР колхозларида 1956 йилда ҳар бир сигирдан атиги 1215 килограммдан сут соғиб олинганлигини, ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сут умуман бутун мамлакатда 337 килограмм кўпайгани ҳолда Белоруссия ССР колхозларида бир йил ичида фақат 214 килограмм кўпайганлигини нормал бир ҳол деб ҳисоблаб бўладими, ахир. Ёки масалан, ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сутни Ленинград области колхозлари 2284 килограммга етказганлари ҳолда шу областнинг қўшниси бўлган Новгород, Вологда ва Великие Луки областларининг колхозлари ҳар бир сигирдан Ленинград областидаги колхозларга қараганда сутни минг килограмм кам олдилар. Харьков области колхозлари қишлоқ хўжалигига яроқли ерларнинг ҳар юз гектарига ҳисоблаганда 161 центнердан сут етиштириб бераётганлари ҳолда, шу областнинг қўшниси бўлган Сумск области колхозлари 113 центнердан ва Белгород областининг колхозлари эса фақат 87 центнердан сут етиштириб бермоқдалар.

Бундан бир неча йил олдин Тула ва Орел областларининг собиқ раҳбарлари шу областларнинг колхозлари сут етиштиришни табиий, иқтисодий ва бошқа шароитларга кўра кескин равишда кўпайтира олмайдилар, деб даъво қилган эдилар. Аммо колхозларнинг ўтган йилги иш натижалари бу даъволарнинг бутунлай пуч эканлигини кўрсатди. Орел ва Тула областларининг колхозлари ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сутнинг миқдорини бир йил ичида 800 килограммдан зиёдроқ кўпайтирдилар. Аммо шуни айтиб ўтиш кераккки, бу областларда ҳам имкониятлардан ҳали тўлиқ фойдаланилгани йўқ.

Бизда гўшт етиштиришни кўпайтириш масалалари ҳозирча жуда суст ҳал қилинмоқда. Бунга ҳам асосий сабаб шуки, кўп областларда, ўлкаларда ва республикаларда бор имкониятлардан ёмон фойдаланилмоқда. 1956 йилда 1955 йилдагига нисбатан давлатга гўшт топширишни Украина 35 процент кўпайтиргани, Воронеж областида давлатга гўшт топшириш 1,8 баравар кўпайтирилгани ҳолда, Россия Федерацияси айни бир вақтда ўтган йил давлатга гўшт топширишни атиги 8,2 процент кўпайтирганлигига сабаб нима? Куйбишев ва Курган областларида гўшт етиштириш ва тайёрлаш иши айниқса ёмон аҳволда. Бу областлар давлатга гўшт топширишни кўпайтириш уёқда турсин, ҳатто камайтириб юбордилар. Пенза, Ростов ва Свердловск областлари давлатга гўшт топширишни кўпайтирмадилар деса бўлади. Литва ССРда, Латвия ССРда ва Грузия ССРда ҳам гўшт етиштириш қониқарсиз аҳволда. Бу областларда ва республикаларда чўчқачиликни ривожлантириш ва чўчқаларни бўрдоқи қилиб семиртириш билан чинакам шуғулланмаётирлар, ёш молларни нобуд қилмай сақлаб қолишга ҳамда қорамоллар ва қўйларни яйловларда семиртиришга лозим бўлган даражада эътибор бермаётирлар.

Гўшт етиштиришни ва давлатга гўшт топширишни кескин равишда кўпайтириш имкониятлари фақат Украина ҳамда Воронеж области колхозларида, совхозларидагина бор эди дейиш мумкинми, ахир? Албатта бундай деб бўлмайди. Бунақа имкониятлар ҳамма областларда ҳам бор эди. Бутун иш ҳар бир область, ўлкада ва республикада, ҳар бир колхоз ва совхозда гўшт етиштириш вазифасини қанчалик моҳирлик билан оператив равишда ва қунт билан ҳал қилинишига боғлиқ бўлди.

КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети ҳисоблайдиларки, 1956 йил олтинчи беш йилликнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпайтириш тўғрисидаги топшириқларини муваффақиятли бажара бошланиш йили бўлган экан, 1957 йил қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини янада ривожлантиришда ва, аввало дон етиштиришда, сут ва айниқса гўшт етиштиришни кўпайтиришда бурилиш йили бўлиши мумкин ва лозим, токи, мамлакатимиз меҳнаткашларининг эҳтиёжларини қондирмоқ учун деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари ресурслари кўпайтириш мумкин бўлсин.

Ишни шундай ташкил қилиш кераккки, ҳар бир район, районда эса ҳар бир колхоз ва совхоз ҳамма имкониятлари ва резервларини ҳисобга олиб олтинчи беш йилликнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш тўғрисидаги топшириқларини муддатидан олдин бажаришга доир пухта ўйлаб тузилган планга эга бўлсин. Бу планларда ишлаб чиқаришни қандай суръатлар билан ўстириш, беш йилликнинг ҳар қайси йилида қанақа маҳсулотларни ва қанча миқдорда етиштириш зарурлиги кўзда тутилиши лозим.

Фақат битта шарт бўлганидагина, у ҳам бўлса—партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари томонидан қишлоқ хўжалигига қилинаётган раҳбарлик савияси янада оширилган тақдирдагина олтинчи беш йилликнинг топшириқларини муддатидан олдин бажариш вазифасини ҳал қилиш мумкин. Ҳар қандай колхоз ва совхознинг қолоқлигини жуда қисқа муддат ичида—бир йил ичида тугатиш фақат маҳаллий партия ва совет органларининг ва аввало район партия комитетлари, район ижроия комитетлари ва машина-трактор станциялари ходимларининг моҳирлигига ва қунт билан ишлашига боғлиқ эканлиги ҳозирги пайтда мутлақо равшан бўлиб қолмоқда.

КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети яна эслатиб айтадиларки, колхозлар ва совхозларнинг раҳбар кадрларини танлаш ва улар билан систематик иш олиб бориш масалалари қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишда асосий ва ҳал қилувчи иш бўлиб келди ва ҳали ҳам шундай бўлиб қолмоқда. Бунинг учун мисоллар келтиришнинг ҳожати йўқ, қобилиятли, яхши тайёргарлиги бўлган кишиларнинг раҳбарликка кўтарилиши натижасида колхоз, районнинг бир йил ичида илғорлар қаторига ўтиб олганлигини кўрсатувчи мисолларни ҳозир минглаб келтириш мумкин.

Бироқ, кўпгина партия ва совет органларининг раҳбарлари колхоз ва совхоз раҳбар кадрларини мустаҳкамлаш соҳасида ўз вақтида катта иш қилдилар-у, лекин кейинги вақтда бу ишга эътиборни сусайтириб қўйдилар. Шу сабабли 1956 йилда иши яхшиланиш ўрнига балки тағин ҳам баттарроқ бўлиб қолган колхозлар баъзи область ва ҳатто район партия комитетларининг раҳбарлари учун кутилмаган ҳолда пайдо бўлиб қолганлиги тасодифий бир нарса эмас. Бу нарса шунинг оқибати бўлдики, колхоз раисларини танлашга ҳамма жойда ҳам виждонан қаралмади ва бир қанча колхозларга заиф, ташаббус кўрсатмайдиган, баъзан эса ўзига топширилган катта ва фахрли ишни ҳалол бажаришни ҳатто хоҳламайдиган кишилар ҳам тавсия қилинди. Колхозларда раис бўлиб ишлаш учун юборилган кишилар орасида ўзларини вақтинча ишлаётган кишилар деб ҳисоблаётган ходимлар ҳам бор. Бундай раислар яхши раҳбар бўлолмайдилар. Колхоз раиси колхозда туб қўйиб томир ёйиши, колхознинг ҳаёти билан бир жон-бир тан бўлиб яшаши, колхознинг ҳамма хурсандчиликларига ҳам, ғам-ғуссасига ҳам колхозчилар билан баббаравар шерик бўлиши керак. Ишга инсофсизлик билан қараётган, ишдан бўйин товлаётган кишиларни тартибга чақириш ва қаттиқ жазолаш керак. Колхознинг раиси ишнинг кўзини биладиган ва ўз иши учун жон куйдирадиган маданий киши бўлмаса, хўжаликни кўтариб бўлмайди.

Колхозчиларнинг жамоат хўжалигидаги активликларини янада ошириш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ва меҳнат унумдорлигини ошириш колхозлар ишини яхшилашнинг мутлақо зарур шартидир. Шу сабабли бир қанча колхозларда ҳар хил сабаблар билан жамоат хўжалигида ишлашдан бўйин товлаётган баъзи бир колхозчилар борлигини, бунинг натижасида бундай колхозлар қишлоқ хўжалик ишларини ўз вақтида ўтказишга улгураолмаётганликларини, бу эса ишлаб чиқаришни ўстиришга ёмон таъсир қилаётганлигини ва ҳалол ишлаётган колхозчиларнинг меҳнатига тўланадиган ҳақни камайтириб юбораётганлигини нормал бир аҳвол деб ҳисоблаб бўлмайди. Бундай аҳволга тоқат қилиб туриш мумкин эмас. Шундай қилиш кераккки, ҳар бир колхозда ана шундай колхозчиларнинг ижтимоий ишлаб чиқаришга муносабати масаласи диққат билан кўриб чиқилсин, соғлом бўлмаган бу ҳолнинг сабаблари очиб ташлансин ва конкрет тарбиявий чоралар кўрилсин ва қишлоқ хўжалик артелининг ношуд аъзоларига нисбатан лозим бўлган ҳолларда таъсир ўтказиш чоралари кўрилсин. Ҳеч бир истиснosиз ҳамма колхозчилар колхоз ишлаб чиқаришида актив қатнашишлари керак. Фақат шу тақдирдагина колхознинг ижтимоий хўжалигини ривожлантиришда муваффақият қозонилади, бинобарин колхозчиларнинг моддий фаровонлиги ҳам яхшиланади деб тўла ишонч билан айтиш мумкин.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми партия ташкилотлари, совет ва хўжалик органлари олдига халқ хўжалигини ривожлантириш учун берилаётган моддий ресурслардан ва пул маблағларидан энг рационал равишда ва самарали фойдаланишни таъминлаш вазифасини қўйди. Пленум қарорлари қишлоқ хўжалигига ҳам тааллуқлидир. Қишлоқ хўжалигида ички резервлардан тузук фойдаланилмаётир, меҳнатни ташкил этишда катта камчиликлар содир бўлмоқда, маблағларнинг сочиб юборилишига йўл қўйилмоқда, бу эса ишлаб чиқаришга сарфланган маблағлар қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришда тез натижа бермаётир.

КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети 1957 йилда ҳал қилишимиз керак бўлган бир неча конкрет вазифалар ҳақида шу хатда кўрсатиб ўтишни зарур деб ҳисоблайдилар.

Бизнинг ғаллага бўлган эҳтиёжимиз йилдан-йилга ўсиб бораётганлиги сабабли дон етиштиришни кўпайтиришни бундан буён ҳам бизнинг муҳим ва кечиктириб бўлмайдиган вазифамиз бўлиб қолаверади. Шунинг учун қўриқ ва бўз ерларни бундан буён ҳам ўзлаштириш масалаларига эътиборни сусайтирмаслик керак. 1957 йилнинг ўзидаёқ техникани кўпайтирмаган ҳолда, тракторлар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналаридан яхшироқ фойдаланиш йўли билан яна 4-5 миллион гектар янги ерни дон экиш учун қўшимча равишда ҳайдаб қўйилса яхши бўлур эди. Қўриқ ерларни янада ўзлаштириш ишида Урал, Сибирь, Волгабўйи ва Қозоғистон ўлкалари ва областлари яна катта роль ўйнашлари лозим, лекин бу нарса мамлакатимизнинг ҳамма районларида ерлардан, шу жумладан, дон экинлари экиш учун ҳам яхшироқ ва тўлароқ фойдаланиш ишларини мустасно қилмайди. Экин майдонлари структурасини яна бир марта жуда жиддий равишда қайта кўриб чиқиш ва ерлардан тағин ҳам рационалроқ фойдаланиш ҳисобига 1957 йилда дон экинлари экиладиган майдонни қўшимча равишда кўпайтириш керак.

Барча қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлигини ошириш деҳқончиликдаги асосий вазифадир. Кейинги вақтларда бир қанча ўлкалар, областлар ва республикаларда ҳосилдорликни оширишда сезиларлик муваффақиятларга эришилди. Бироқ умуман бутун мамлакатда ҳосилдорлик ҳали ҳам унчалик юқори эмас. Бу соҳада гап жуда кўпу, аммо амалий иш кам.

Ҳосилдорликни ошириш вазифаси умумхалқ, умумдавлат иши бўлиши лозим ва биз бу вазифани бутун мамлакатимиз Партия ҳамда Ҳукумат раҳбарлиги остида қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш масаласини ҳал қилганидек ҳал қилишимиз лозим. Давлатнинг бу жуда катта резервидан фойдаланмай уни энди ташлаб қўйишимиз мумкин эмас.

Фақат ҳар бир областдагина эмас, деярлик ҳар бир районнинг ўзида ҳам ҳар йил барча қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил олаётган хўжаликларни топиш мумкинлигини кўрсатувчи мисолларни айтиб ўтиришнинг зарурати йўқ. Шундай бир савол туғилади: Социалистик хўжалик системаси шароитида жуда катта техника имкониятларимиз мавжуд бўлган бир пайтда илғор хўжаликларнинг тажрибаларини ҳамма колхозларга ва совхозларга кўчириш ва қўллаш тадбирларини нима учун амалга ошира олмаймиз? Бунинг учун ҳеч қандай объектив сабаблар йўқ. Бутун гап раҳбарлик савиясига, раҳбарларнинг илғор хўжаликлар тажрибасини жуда қисқа муддат ичида ҳамма колхозларга ва совхозларга ёйишни исташларига ва бунинг учун қунт билан ҳаракат қилишларига боғлиқдир, холос.

Қишлоқ хўжалик экинларини парвариш қилиш агротехникасига риоя этиш ҳосилдорликни кўтариш масаласида асосий вазифаларнинг биридир. Кўпгина колхозларда ва совхозларда агротехника қоидаларининг—ерни чуқур ҳайдаш, экиш муддатлари, уруғликни экиш чуқурлиги, экиш нормалари ва агротехниканинг бошқа талаблари систематик равишда бузилаётганлигини кўрсатувчи фактларга энди ортиқ тоқат қилиб бўлмайди.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг хусусияти шуки, агротехниканинг ҳар қандай бузилиши: тупроқнинг ўз вақтида тайёрлаб қўйилмаслиги, ўз вақтида экилмаслиги, экинлар ўз вақтида парвариш қилинмаслиги ёки ҳосил ўз вақтида йиғиб-териб олинмаслиги жуда катта нобудгарчиликларгагина сабаб бўлиб қолмасдан, шу билан бирга бутун сарф қилинган меҳнат ва маблағларни йўққа чиқариши мумкин. Шу сабабли биз агротехника қоидаларининг бузилишига йўл қўймасликка алоҳида эътибор беришимиз ва ҳамма жойда деҳқончилик маданиятининг юксак даражада бўлишига эришмоғимиз лозим.

Органик ўғитлар тайёрлаш ва ундан фойдаланиш масалалари айниқса РСФСРнинг ери қора тупроқ бўлмаган зоналари, Белоруссия, Болтиқбўйи республикалари, Украина Полесьеси учун жуда муҳим проблемадир. Бироқ бу масалалар чинакам ҳал қилинмаётир. Шу районлардаги партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг вазифаси шуки, улар органик ўғитлар: гўнг, торф, компостлар тайёрлаш ва бу ўғитлардан фойдаланиш масалаларини алоҳида контроль остига олишлари, ҳар бир хўжаликда бундай ўғитларнинг зарур миқдорда бўлишини таъминлайдиган қилиб бу ишни ташкил этишлари лозим. Шуни унутмаслик кераккки, мазкур районларда ўғитланмаган тупроққа дон экинларини ва техника экинларини, айниқса картошкани экиш фойдасиз иш бўлади дейиш мумкин, чунки иқлим шароити жуда қулай келган вақтдагина бир оз ҳосил олиш мумкин, лекин бу ҳосил ҳам, одатда, қилинган харажатларни қопламайди.

РСФСРнинг Новгород, Псков, Кострома, Великие Луки ва бошқа баъзи областларидаги, Белоруссиядаги, Болтиқбўйи республикаларидаги кўпгина колхозлар ва совхозларда бир қанча йиллардан бери ҳар бир гектардан 3-4 центнердан ошмайдиган даражада ғалла ҳосили олинаётганлиги биринчи навбатда шунинг натижаси бўлмоқдаки, ўша колхозларда ерга етарлик миқдорда органик ўғитлар солинмаётир, тупроқнинг унумдорлигини тиклаш тўғрисида ғамхўрлик қилинмаётир. Экин экилган ерга зарур миқдорда органик ўғит солиш мутлақо шарт, шундагина ҳосил олиш таъминланади. Бунинг исботи шуки, Москва области колхозлари 1956 йилда дон экинларининг ҳар бир гектаридан ўрта ҳисоб билан 10,3 центнердан ҳосил олдилар. Айни вақтда Калинин областида ҳар бир гектардан олинган ҳосил атиги 6,9 центнер, Ярославль областида 6.5 центнер, Калуга областида 6 центнер ва Рязань областида 5,6 центнер бўлди. Ҳосилдорликдаги бундай фарқнинг сабаби шуки, кейинги вақтларда Москва области колхозлари деҳқончилик маданиятини оширдилар, дон экинлари экилган ерларга маҳаллий ўғитларни кўпроқ сола бошладилар, академик Лисенко томонидан ва Ленин номидаги Қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг бошқа ходимлари томонидан ишлаб чиқилган метод асосида органик-минерал ўғитларни аралаштириб солишни кенг қўллана бошладилар. Ери қора тупроқ бўлмаган зонадаги кўп колхозлар ва совхозларда яшил кўкат қилмоқ учун лупина экиш тупроқнинг унумдорлигини ошириш соҳасида яхши натижалар берди. Бу усулни тағин ҳам кенгроқ қўллаш ва колхозларда ҳамда совхозларда лупина уруғини етиштиришни ташкил этиш керак эди.

Намгарчилик етарлик бўлган районларнинг илғор колхозлари ва совхозлари кейинги вақтларда ерни қора шудгор қилиб қўйишдан воз кечмоқдалар, бу эса уларга ердан тағин ҳам тўла равишда ва юксак даражада унумли фойдаланиш имкониятини бермоқда. Бундай колхозлар ва совхозлар шудгор қилиб қўйилган ерларга эртаги картошка, вико-сулини аралаштириб экиш, чорвага озуқа учун маккажўхори экиш ва шудгорнинг ўрнини эгаллайдиган бошқа экинлар экиш йўли билан қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришни анча кўпайтирмоқдалар ва қўшимча равишда кўп даромад олмоқдалар. Шу зонадаги колхозларда ва совхозларда ерларни қора шудгор қилиб қўймай экин билан банд қилиб қўйишга ўтишнинг қандай манфаат етказишини синчиклаб текшириб ва ҳисоблаб чиқиш ҳамда бу тадбирни тағин ҳам қатъият билан амалга ошира бошлаш керак эди.

Бир қанча шаҳарларнинг ва айниқса қишлоқ жойларнинг меҳнаткашлари қанд-шакар етишмаганлигидан мутлақо ҳақли равишда шикоят қилмоқдалар. Гарчи кейинги йилларда қанд лавлаги экилаётган майдонлар кўпайган бўлса ҳам, бироқ, қанд лавлаги ҳосилдорлиги ҳали ҳам паст даражада қолиб келмоқда. Шу сабабли Украинанинг лавлагикор колхозларида ва совхозларида ҳамда айниқса Россия Федерациясининг ва Белоруссиянинг лавлагикор колхозларида ва совхозларида қанд лавлагининг ҳосилдорлигини ошириш учун қиш даврида жиддий иш олиб бориш керак. Бу ишни бажариш қанд лавлаги экиладиган майдонларни айниқса намгарчилик етарлик бўлган ва ери қора тупроқ бўлган районларда, биринчи навбатда Краснодар ўлкасида, Ставрополь ўлкасининг бир қанча районларида ва бошқа районларда янада кенгайтириш зарурлигини истисно қилмайди, албатта.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА)

Суратда: СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Климент Ефремович Ворошилов ва КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари ўртоқ Никита Сергеевич Хрушчев Москвага жўнаб кетиш олдидан Тошкент аэродромида кузатувчилар орасида. Микрофон олдида ўртоқ Н. С. Хрушчев. А. Палехов фотоси.

Колхозчиларга, МТС ва совхозларнинг ишчиларига, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларига, совет ва қишлоқ хўжалик органларига, мутахассисларга ва қишлоқ хўжалигининг барча ходимларига

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг ва ССР Иттифоқи Министрлар Советининг

МУРОЖААТИ

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Картошка ва сабзавот етиштириш ишлари ўтган йил бизда анча яхшиланганлигига қарамай, бу жуда зарур маҳсулотлар ҳали ҳам етарлик равишда етиштириб берилаётгани йўқ. Шу сабабли бу экинлар экилаётган майдонларни янада кенгайтириш ва уларнинг ҳосилдорлигини ошириш тадбирларини кўриш зарур. Бизда эртаги картошка етарлик миқдорда етиштириладиган бўлиши учун зўр бериб ишлаш керак, чунки эртаги картошка етиштириш жуда манфаатлидир, етиштирилаётган сабзавотларнинг хилларини кўпайтириш, помидор, бодринг, гаримдори, бақлажон ва бошқа сабзавотларнинг ҳосилини кўпроқ етиштириб бериш керак.

1956 йилнинг тажрибаси кўпгина областлар сигирларнинг маҳсулдорлигини ошириш йўли билан ҳам, шунингдек уларнинг сонини кўпайтириш йўли билан ҳам, сут етиштиришни бир йил ичида бир ярим баравардан зиёдроқ кўпайтирганликларини кўрсатди. Ҳар қайси область, ўлка ва республика илғор областлардан ўрнак олиб, ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сутнинг миқдорини ва сут етиштиришнинг ялпи миқдорини 1957 йилда кескин равишда кўпайтиришни ўз олдига вазифа қилиб қўйиши зарур. Ҳозирги вақтда ҳар бир колхоз ва совхоз, ҳар бир район, область, ўлка ва республика 1957 йилда ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сутни қанча миқдорда, умуман сут етиштиришни қанча миқдорда кўпайтирмоқ учун кураша бориши зарурлигини белгилаб олиши лозим. Меҳнаткашларнинг 1957 йилда қаймоғи олинмаган сутга, сут маҳсулотларига ва мол ёғига бўлган эҳтиёжларини тўла қондиришни таъминлайдиган миқдорда сутга эга бўлиш мақсадида сут етиштиришни янада кўпайтириш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириш зарур.

Гўшт етиштиришни кўпайтириш ҳали ҳам энг катта ва мураккаб вазифаларнинг бири бўлиб қолмоқда. Бу участка бизда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг эътибордан энг четда қолган участкаси дейиш мумкин. Бу йил шунга эришиш кераккки, гўшт етиштиришни ва уни давлатга топширишни айрим республикалар ва областлар эмас, балки, ҳар бир район, область, ўлка ва республика кескин равишда кўпайтирсин.

Чорвачиликнинг энг тез етиладиган тармоғи бўлган чўчқачиликни ривожлантириш гўшт етиштиришни кескин равишда кўпайтиришнинг муҳим воситаларидан бирйдир. Украина, Молдавия, Краснодар ўлкаси ва Воронеж областларининг тажрибалари бу соҳада бир марта болалатиб олмоқ учун ёш чўчқалардан кенг фойдаланишнинг катта аҳамияти борлигини кўрсатади. Воронеж области колхозлари 1957 йилда бир марта болалатиб олинадиган 200 минг урғочи чўчқа асраб, шу йўл билан камида 1.200 минг чўчқа боласи олишни мўлжаллаб турибтилар. Агар ҳар бир область ва республика шу областдан ўрнак олганида эди, 1957 йилнинг ўзидаёқ биз гўшт етиштиришни ва тайёрлашни кўпайтиришда кескин ўзгариш қилган бўлур эдик. Шу билан бир вақтда чўчқа гўшти етиштиришни кўпайтириш колхозлар ва совхозларнинг ишидаги катта бир камчиликни яъни ёш қора молларнинг кўпини семиртирмай туриб сўйиб юборишни тугатишга имконият берган бўлур эди, чунки, бу ёш молни боқиб, ўстириб лоақал бир йил семиртириш мол гўшти етиштиришни камида 20 процент кўпайтиришга имкон беради.

Гўшт етиштиришни паррандачилик ҳисобига ҳам анча кўпайтириш мумкин. Паррандачиликни яхши ривожлантираётган ва ундан кўп даромад олаётган колхозлар ва совхозлар бизда оз эмас. Сталино областидаги, масалан, Старомилиновск районининг колхозларида 1956 йилда 400 мингдан кўпроқ парранда боқиб семиртирилди. Бу эса районда дон экинларининг ҳар юз гектарига ҳисоблаганда 7,6 центнердан парранда гўшти олиш ва гўшт тайёрлашнинг қарийб учдан бир қисмини парранда ҳисобига бажариш имкониятини берди.

Лекин шуни тўппа-тўғри айтиш кераккки, колхозларда ва совхозларда паррандачилик иши ёмон аҳволда. Ўтган йил мобайнида колхозларда паррандаларнинг сони кўпайиш у ёқда турсин, камайиб кетди. Дон хўжалиги яхши ривожланган Тамбов, Балашов, Омск сингари областларда паррандаларнинг сони бир йил ичида 20 процентдан кўпроқ камайганлигини нормал аҳвол деб ҳисоблаш мумкинми, ахир.

Кейинги вақтларда бир қанча колхозларда паррандачилик фабрикалари ташкил қила бошладилар. Бу керакли ишдир, лекин ҳар бир колхоз ва совхоз ҳам паррандачилик фабрикасига эга бўла олмайди, аммо дон экинлари бўлган ҳар бир колхоз ва совхоз парранда боқиш ва етиштириш билан шуғулланиши, паррандачилик фермасига эга бўлиши мумкин ва лозим.

Шуни айтиб ўтиш кераккки, чорвачилик маҳсулотлари, айниқса сут етиштиришни кўпайтиришда эришилган муваффақиятлар аввало маккажўхори экишни кенгайтириш соҳасидэ катта ишлар олиб борилганлиги натижаси бўлди. Маккажўхори экиш кенгайтирилганлиги туфайли кўпгина колхозлар ва совхозлар чорва молларни ширали ва концентрат озуқалар билан таъминлаш вазифасини муваффақиятли равишда ҳал қилмоқдалар, бу эса қора молларнинг сут маҳсулдорлигини оширишга ва чўчқаларни боқиб семиртиришни кенгайтиришга имкон бермоқда. Масалан, Запорожье области колхозларида 1955 йилда ҳар бир сигир учун 7 тоннадан силос бостириб қўйилган эди, бу эса колхозларга 1956 йилда ҳар бир сигирдан соғиб олинган сутнинг миқдорини мамлакатда энг кўп ошириш имкониятини берди. Ўтган йил Запорожье области колхозларида қарийб бир ярим баравар кўп силос бостириб қўйилди. Краснодар ўлкаси, Тамбов, Воронеж ва бошқа бир қанча областлардаги колхозларда маккажўхори аввалги йиллардагига қараганда анча кўп силос қилинди.

Ҳамма жойда ҳар бир сигирга камида 10 тоннадан силос бостириб қўйиш вазифасини ўз олдимизга қўйишимиз ва ҳал қилишимиз лозим. Шундай қилингандагина колхозлар ва совхозлар ҳар бир сигирдан ўрта ҳисоб билан уч минг литр ва ундан кўпроқ сут соғиб оладиган бўладилар. Биз шундай қилишимиз мумкинми? Агар ҳар бир колхозда ва совхозда маккажўхоридан мўл ҳосил олинишини таъминласак, шундай қилишимиз мумкин ва албатта лозим. Унчалик кўпроқ бўлмаган ер майдонидан шу қадар кўп силос берадиган бошқа экин бизда йўқ.

Силос қилмоқ учун маккажўхорини ҳамма жойда экиш тажрибаси кўнгилдагидек натижа берди. Совет Иттифоқининг қишлоқ хўжалик экинлари экилаётган ҳамма ерларида, ҳамма районларида, ҳатто шимолда ҳам маккажўхорининг ҳар бир гектаридан унинг сортига, тупроқнинг хусусиятига қараб, энг муҳими эса экишнинг, парвариш қилишнинг ва ишловнинг сифатига қараб ўрта ҳисоб билан 200 центнергача, ўрта зоналарда эса 300-500 ва ҳатто 700 центнергача кўкпоя олиндики, бу жуда яхши ҳосилдир. Лекин маккажўхоридан ҳамма жойда ҳам тузук ҳосил олаётирмиз деб айтиш нотўғри бўлур эди. Мамлакатнинг кўп районларида маккажўхоридан ҳали ҳам оз ҳосил олмоқдамиз, шу экиндан олиниши мумкин бўлган ўртача ҳосилдан анча кам ҳосил олмоқдамиз.

Хўш, бунинг сабаби нима? Гап, маккажўхорининг ўсиши мумкин ёки мумкин эмаслигида эмас, албатта. Маккажўхорини ўстиришга меҳр қўйилган ва эътибор берилган районларнинг ҳаммасида у ўсаберади, аммо бу экинни билмаган, уни ўрганмаётган, маккажўхорининг серҳосил сортларини экиш учун яхши сифатли уруғлик тайёрланмаётган жойларда, маккажўхори иқлим ва тупроқ шароитлари ҳисобга олинмай нотўғри экилаётган ва уруғ тупроққа нотўғри кўмилаётган жойларда у кам ҳосил бермоқда. Маккажўхори агротехникасида шаблонга йўл қўйиб нотўғри иш қилмоқдалар. Масалан, ери қоратупроқ бўлмаган зоналардаги оғир ва сернам тупроққа маккажўхори уруғини худди жанубдагидек чуқур кўмиб экмоқдалар, ваҳоланки, жанубнинг ери енгил тупроқ ва нами кам бўлади. Жанубда бундай шароитда уруғлик ўн сантиметр ва ундан ҳам чуқурроқ кўмиб экилади, чунки маккажўхори экиладиган пайтда тупроқнинг устки қатламида нам қолмайди. Ери қора тупроқ бўлмаган зонадаги районларда ҳам маккажўхори уруғини ҳеч бир суриштирмай мана шундай чуқур қилиб экилганида ё уруғ бутунлай унмай қолади ёки жуда сийрак униб чиқади.

Кейинги вақтларда бизда шундай бир ярқсиз одат авж ола бошлади: бир қанча колхозларда ва совхозларда ношуд раҳбарлар маккажўхори экинларининг нобуд бўлишига йўл қўйиб ва жавобгарликдан қочишга интилиб, нобуд бўлган экинларни атайин мол ҳайдаб едириб, «туёқ остида» йўқ бўлиб кетди деб, шу нобуд бўлган экинларни яширмоқдалар. Маҳаллий партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг ходимлари экинларнинг нима сабабдан нобуд бўлганлигини чуқур текшириб кўриб, бунинг учун айбдор бўлган кишиларни жазолаш ўрнига ўзлари ҳам бундан бўйин товламоқдалар ва маккажўхори бор эди-ю, лекин далада мол ҳайдаб қўйиб боқилди деган сўзни такрорламоқдалар, ваҳоланки, ҳақиқатда бундай бўлмаган. Маккажўхори экилган ерга мол ҳайдаб қўйилганида уни мол ейишдан кўра кўпроқ пайхон қилади, шу сабабли эслик раҳбар маккажўхори ўсиб турган далага мол ҳайдаб боқишга асло йўл қўймайди.

Баъзи раҳбарлар маккажўхори ўстиришнинг тўғри агротехникасини ўзлари ўрганиб, одамларга ҳам ўргатиш ўрнига, маккажўхори экилаётган майдонларни кенгайтириш йўлини тутаётганликлари ҳам нормал бўлмаган бир аҳволдир. Улар маккажўхори майдонини қанчалик кўп кенгайтирсалар, шунчалик кўп ёмон натижа олмоқдалар, чунки, экин майдони қанча кўпайтирилса, бу экин учун ёмон ерлардан шунча кўп фойдаланилади, маккажўхори экинлари ёмон парвариш қилинади ва бу билан консерваторларнинг маккажўхорига бўлган ишончсизлигини, уларнинг бизнинг шароитимизда маккажўхори ҳосил бериши мумкин эмас деган фикрини мустаҳкамлайди. Шу сабабли маккажўхорини ҳар бир хўжалик ўзига керакли миқдорда экиши лозим. Энг муҳими шуки, уруғнинг сифатига, тупроқнинг сифатига, ўғит солишга, экишга, парваришнинг сифатига эътибор бериш зарур.

Маккажўхори экишга одатланиб қолган ва бу экиннинг алоҳида афзалликлари борлигига қаноат ҳосил қилган районларда маккажўхорининг қадрига етиб, уни экишни зўр бериб кенгайтирмоқдалар. Лекин бу экиндан фойдаланишда нотўғри йўл тутилаётганлигини кўрсатиб ўтиш керак. Ҳозирги вақтда экилган маккажўхорининг бироз қисмини силос учун ўриб-йиғиб оладилар-да, қолган бутун асосий қисмини дони батамом етилгунча ўстирабердилар. Шундай қилиш тўғрими? Агар ўйлаб ва ҳисоблаб чиқилса, бундай қилиш нотўғри ва фойдасиз эканлигини дарҳол тушуниб олиш мумкин. Турли зоналарда маккажўхори дони тўла равишда етилганидан кейин ўриб олинганида ва думбуллигида силос учун ўриб олинганида қанча озуқа единицаси беришини кўриб ва ҳисоблаб чиқингиз. Масалан, Украинада, Ростов областида ва бошқа областларда маккажўхорининг дони батамом пишгандан кейин ўриб-йиғиб олинганида унинг пояси молга озуқа бўлиш учун унчалик ярамайди, шу сабабли кўпинча бунақа маккажўхори поясидан хўжаликнинг бошқа эҳтиёжлари учун фойдаланадилар. Агар маккажўхори думбуллигида ўриб олинса, унинг сўталари ва пояларидан яхши силос—мол учун жуда яхши озуқа олиш мумкин, бу ҳолда ҳар бир гектардан олинадиган озуқа единицасининг миқдори ҳисоблаганда бунақа маккажўхорининг ҳосилдорлиги юқорироқ бўлади. Шунинг учун колхозлар ва совхозлар озуқа учун маккажўхорининг қуруқ донини, шунингдек уруғлик учун (гибрид маккажўхориники бўлиши яхшироқ), давлатга топшириш учун маккажўхорининг қуруқ донини қанча қолдириш кераклигини колхозлар ва совхозлар ҳисоблаб чиқиб белгилаб қўйишлари керак. Экилган маккажўхорининг асосий қисмини силосбоп қилиб ўриб олиш керак. Ана шундай қилганимизда биз чорвачиликни анча тез ривожлантирган бўламиз, маккажўхори экилган майдонларнинг ўзидан фойдаланиб кўпроқ чорва мол боқаоламиз.

Колхозлар ишидаги камчиликлар тўғрисида гапирган вақтда машина-трактор станцияларининг ишларидаги жиддий нуқсонлар тўғрисида индамай ўтиб бўлмайди. Уларнинг кўплари ўз олдиларига қўйилган вазифаларни ҳали ҳам ёмон бажармоқдалар, колхозларнинг колоқлигини тугатишда, колхозчиларнинг айниқса чорвачиликда меҳнат қилишини осонлаштиришда тузук ёрдам бермаётирлар. Қишлоқ хўжалик техникасидан ҳамма МТСларда ҳам юксак даражада унумли фойдаланилмаётир. Меҳнатни ташкил этишда камчиликлар бор, механизатор кадрларни ишда сақлаб қолиш, уларнинг бутун йил давомида меҳнат унумдорлигини ошириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида илғорлар тажрибасини тағин ҳам кенгроқ жорий қилиш учун зарур чоралар кўрилмаётир. Баъзи МТСларнинг директорлари трактор ишларининг юмшоқ ҳайдашга айлантириб гектар билан ҳисобланган планини бажаришга берилиб кетиб, қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлигини ошириш учун кўпинча бутунлай кераксиз бўлган трактор ишларини колхозларда бажармоқдалар. Масалан картошка, қанд лавлаги ва бошқа экинлар экиб олинган ва уларнинг ҳосилини йиғиб олишда тупроғи чуқур юмшатилган ерларни кузда шудгор қилиб бермоқдалар ёки шу майдонларда шудгор ҳайдашдан бироз олдин ерларнинг анғизини йиғиштириб бермоқдалар ва шу сингари ишларни қилмоқдалар, шу тариқа ёнилғи ва пул маблағларини беҳуда сарфлаб, давлатга ва колхозларга зарар етказмоқдалар. Давлат манфаатларини кўзлаб ҳамма МТСларда иқтисодий тежашга қаттиқ риоя қилиниши зарур. МТСнинг бутун ишлаб чиқариш фаолиятини сўм билан контроль қилиш лозим бўлган пайт келди.

Маҳаллий партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари ҳар бир тракторнинг, ҳар бир қишлоқ хўжалик машинасининг ишга ярқли эканлигига тўла ишонч ҳосил қилишлари учун ремонт ишларини яхши ташкил этиш, ремонтнинг сифати устидан контролни кучайтириш керак. Қишлоқ хўжалик техникасидан яхшироқ, тағин ҳам унумлироқ фойдаланиш масалаларининг ҳаммасини ҳам ўйлаб кўриш, шу йўл билан қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида меҳнат ресурсларидан фойдаланишдаги кескинликни камайтириш ва барча қишлоқ хўжалик ишларини энг яхши муддатларда ўтказиш имкониятини таъминлаш керак.

Қиш фаслида тракторлардан унумсиз, нотўғри фойдаланишга, от кучи билан бажариш мумкин бўлган ишлар учун қимматбаҳо ёнилғининг кўп миқдорда сарфланишига йўл қўйиш ярамайди. Урал, айниқса Ғарбий Сибирь МТСлари ва колхозлари 54 от кучи қувватга эга бўлган ДТ-54 маркалик тракторни ишлатиб, бутун кун бўйи фермага фақат бир тонна похол ташиб оладилар, шу тракторни ишлатмоқ учун уч-тўрт киши овора бўлади. Шу колхозда ва МТСда техникадан шундай фойдаланишлари тўғрими? деган савол туғилади. Ваҳоланки, бу ишни бир кишининг ўзи бир жуфт от билан бажариши мумкин эди.

Машина-трактор паркини ҳозирлашни ва ундан тўғри фойдаланишни маҳаллий партия ва совет органлари ўзларининг доимий контролликлари остига олишлари лозим.

Қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришни кўпайтирмоқ ва унинг таннархини камайтирмоқ учун ўзларидаги имкониятлардан ёмон фойдаланаётган совхозлар бизда ҳали ҳам оз эмас. Кўпгина совхозлар зарар кўрмоқдалар. Қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштирилаётган районлардаги совхозлар ҳозирча бир томонлама, фақат дон хўжалиги бўлиб ривожланмоқдалар, ваҳоланки кўптармоқли, юксак даражада рентабелли хўжалик бўлмоқ учун ҳар қайси совхозда бутун шарт-шароит бор.

Вазифа шуки, 1957 йилда ҳар бир совхоз қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш планини албатта бажарсин, товар маҳсулотни кўпроқ чиқарсин ва зарар кўрмайдиган бўлиб ишласин. Партия ва совет органлари совхозларнинг ишига кўпроқ эътибор бериб туришлари керак.

Кўп колхозларда, совхозлар ва машина-трактор станцияларида қурилиш ҳали ҳам яхши ташкил этилган эмас. Баъзи раҳбарлар қурилишнинг кейинда қолаётганлигига сабаб қилиб, марказлаштирилган тартибда ажратилаётган маблағлар ва материаллар етишмаётганлигини баҳона қилмоқдалар, бу ишда ходимларнинг ташаббускор бўлишлари, маҳаллий имкониятларни қидириб топиб, бу имкониятлардан кенг фойдаланишлари ҳам муҳим эканлигини унутиб қўймоқдалар. Колхозлар, совхозлар ва МТСларнинг раҳбарлари ташаббус кўрсатиб ва кам маблағ сарфлаб қамиш, сомон, тош ва бошқа маҳаллий материаллардан иморатлар қуришни кенг авж олдириб юборганликларини кўрсатувчи мисоллар оз эмас. Қурилиш ишларида маҳаллий имкониятлардан ҳамма жойда тағин ҳам тўлароқ фойдаланиш, бу ишда ташаббускорликни ҳар томонлама рағбатлантириш зарур. Мана шуларнинг ҳаммаси бизга ишлаб чиқариш, маданий-маиший бинолар қуриш ҳамда совхозларнинг, МТСларнинг ишчиларига ва колхозчиларга уй-жой қуриб олиш ва ремонт қилишда ёрдам кўрсатиш масалаларини яхшироқ ва тезроқ ҳал қилишимизга ёрдам беради. Қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштирилаётган районларда бу масалалар ғоят катта аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда, чунки бу районларда партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари уй-жой ва маданий-маиший бинолар қурилишига алоҳида эътибор беришлари ва ғамхўрлик қилишлари лозим.

Ҳозирги вақтда қишлоқ хўжалигида ўтган йил ичида қилинган ишлар якунланмоқда ва 1957 йил планини бажаришни таъминлаш тадбирлари ишлаб чиқилмоқда. Шу ишлар ўтказилаётган вақтда ҳар бир колхозда ва совхозда, ҳар бир МТСда камчиликларни ҳар томонлама ва чуқур очиб ташлаб танқид қилиш, бор резервларни тўла кўрсатиб бериш ва хўжаликнинг ҳар бир тармоғини тағин ҳам тезроқ ривожлантиришнинг конкрет тадбирларини белгилаб олиш жуда муҳимдир.

Бу ишни раҳбар ходимларнинг тор доирасида ўтказмасдан, балки колхозчилар, МТС ва совхозларнинг ишчилари ва мутахассисларидан иборат кенг оммани иштирок қилдириб ўтказаётган колхозлар, МТСлар ва совхозлар тўғри қилмоқдалар. Чунки 1956 йилда йўл қўйилган камчиликлар ва хатоларни ҳаммадан кўра шу омма яхшироқ билади, янги йилда қишлоқ хўжалигига ярқли ҳар юз гектар ерга ҳисоблаганда камроқ меҳнат ва маблағ сарфлаб, энг кўп ҳосил олишга эришиш учун нималар қилиш кераклигини ҳам шу омма ҳаммадан кўра яхшироқ билади. Ўтган йилнинг якунларини ва бу йилда қилиниши лозим бўлган тадбирларни бригадаларда, фермаларда, совхозларнинг бўлимларида ҳамда колхозчиларнинг, МТС ва совхоз ходимларининг умумий йиғилишларида муҳокама қилиш яхшироқдир.

Шу билан бирга новаторларнинг тажрибаларини, уларнинг илғор иш усулларини ва методларини ҳисобга олиш, шу тажрибалар ва методлардан мумкин қадар тўлароқ фойдаланиш, киритилаётган ҳамма таклифларни синчиклаб кўриб чиқиш жуда муҳим вазифадир. Ҳар бир колхозда ва совхозда камайтирилган нормаларга йўл қўймаслик учун иш нормалари масаласини муҳокама қилиб чиқиш, фермаларда меҳнатни кўп талаб қиладиган ишларни қандай йўл билан машиналаштиришни ва маҳсулот етиштиришга сарф бўладиган меҳнатни қандай йўл билан камайтиришни ўйлаб кўриш лозим бўлади.

Қишлоқ хўжалигида планлаштиришнинг белгиланган янги тартиби колхозчиларнинг, совхоз ходимларининг, барча қишлоқ меҳнаткашларининг ижодий ташаббусини авж олдириб юборишга имконият берди, омманинг активлигини оширди ва хўжаликни бошқаришни тағин ҳам яхшироқ ташкил этишга ёрдам берди. Бироқ шуни айтиб ўтиш зарурки, бу қарор ҳамма районларда ҳам тўғри тушунилиб, тўғри амалга оширилаётгани йўқ. Ҳамма жойда ҳам ҳақиқатда колхозчилар маҳаллий хусусиятларни ҳисобга олган ҳолда ўз хўжаликларини ривожлантиришни бемалол планлаштириш имкониятларини тушуниб олганлари йўқ. Бир қанча районларда ҳар хил топшириқлар номи остида планлар беришни ҳали ҳам давом эттирмоқдалар ва бу билан колхозчиларни ерлардан яхшироқ фойдаланиш, қишлоқ хўжалик экинларининг ялпи ҳосилини кўпайтириш ва чорвачиликнинг маҳсулдорлигини ошириш йўлида ташаббус кўрсатиш имкониятидан маҳрум қилиб қўймоқдалар. Шундай қилиш кераккки, колхозлар ва колхозчилар бемалол планлаштирмоқ учун КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорида ўзларига берилган ҳуқуқдан тўла фойдаланиш имкониятига сўзда эмас, балки амалда эга бўлсинлар.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети бундан буён ҳам колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан янада мустаҳкамлашга эришиш, уларнинг жамоат хўжалигини ҳар томонлама ривожлантиришга, колхоз меҳнатининг унумдорлигини оширишга ва шу асосда колхозчиларнинг моддий фаровонлигини оширишга эришиш зарур деб ҳисоблайдилар.

Жамоат хўжалиги бутун колхозчилар ҳаётининг негизидир ва кўп колхозларнинг тажрибасидан шуни кўриш мумкинки, бу хўжалик ўсиб ва мустаҳкамланиб бораётган жойда, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш йилдан-йилга кўпайиб бораётган, маҳсулотнинг ҳар бир центнерига сарфланаётган меҳнат камайиб бораётган, ярқли ерлардан яхшироқ фойдаланилаётган жойларда ва ернинг ҳар бир гектари кўпроқ даромад бераётган жойларда ишлаб чиқаришга сарфланган меҳнатга яхши ҳақ тўланмоқда ва колхозчилар бадавлат бўлиб яшамоқдалар, ғаллани, бошқа маҳсулотларни ва пулни кўп олмоқдалар. Шу сабабли биз колхозлар экономикасини чуқур ўрганишимиз, табиий бойликлардан яхшироқ фойдаланишимиз, колхозчиларнинг меҳнат унумдорлигини оширишимиз лозим,—олға томон боришимизнинг гарови шудир.

1956 йилдаги ишларни якунлаб, шу йилнинг тадбирларини ишлаб чиқаётган вақтда кундалик ишларни ўтказишни унутиб қўйиш кечирилмаслик хато бўлур эди, чунки 1957 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш вазифаларининг ҳал қилиниши мана шу кундалик ишларнинг бажарилишига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Ҳар бир хўжаликда одатда юқори сифатли, сара сортли уруғликлар тайёрланиб қўйилиши: маҳаллий ва минерал ўғитларни жамғариб қўйиш, тўғри асраш ва улардан тўғри фойдаланиш таъминланиши керак. Ремонтдан чиққан ҳар бир трактор гарантиялаб қўйилган муайян муддатгача ишлаб берадиган бўлишини таъминлайдиган қилиб тракторларни ва қишлоқ хўжалик машиналарини ўз вақтида ва юқори сифатли ремонтдан чиқариб олиш керак.

Чорва моллар қишловига алоҳида эътибор бериш, молларнинг нобуд бўлишига йўл қўймаслик, ҳамма турдаги чорва молларнинг маҳсулдорлиги қиш даврида ўтган йилдагига қараганда анча ортиқроқ бўлишини таъминлайдиган қилиб, уларни тўғри боқишни, парвариш қилишни ва асрашни таъминлаш зарур.

Кадрларни оммавий равишда ўқитиш, уларнинг малакасини ошириш учун, уларнинг фан муваффақиятларини ва илғорлар практикасини эгаллаб олишлари учун қиш пайтидан фойдаланиш лозим.

* * *

Партия, совет ва комсомол ташкилотлари колхозларда, МТСларда ва совхозларда сиёсий ва маданий-оммавий ишларни ўтказишда ўз ишларига катта эътибор беришлари лозим. Колхозчилар, МТС ва совхозларнинг ишчилари сиёсий темаларда, қишлоқ хўжалик темаларида ва бошқа темаларда докладлар ва суҳбатларни мунтазам равишда эшитиб туриш имкониятига эга бўлишлари керак.

Қишлоқларни мумкин қадар кенгроқ радиолаштириш, қишлоқ хўжалик ходимлари учун кинофильмларни тез-тез кўрсатиб туриш ва бошқа маданий-оммавий тадбирларни ўтказиб туриш керак. Қишлоқ ёшлари билан ишлашга алоҳида эътибор берилиши лозим, уларнинг дам олишини моҳирлик билан ташкил этиш, ёшларнинг ижтимоий, сиёсий ва ишлаб чиқариш фаолиятидаги қимматли ташаббусини ва активлигини ҳар томонлама ривожлантириш ва қўллаб-қувватлаш керак.

Азиз ўртоқлар! 1957 йил қишлоқ хўжалигини тағин ҳам зўр куч билан янада юксалтириш йили бўлиши лозим. Ватан манфаатлари қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг куч ва ғайратини олтинчи беш йилликда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини кескин равишда юксалтириш соҳасида Партия ва Ҳукумат белгилаб берган программани муддатидан олдин бажаришга қаратишни талаб қилади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети колхозчилар, МТС ва совхозларнинг ишчилари, мутахассислар ва қишлоқ хўжалигининг барча ходимлари КПСС XX съезди қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини юксалтириш соҳасида қўйган вазифаларни муваффақиятли равишда бажарадилар, деб қатъий ишонч билдирадилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ССР ИТТИФОҚИ МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

Ўртоқ Н. С. Хрушчев Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик илғорларига, партия, совет, касаба союз, комсомол ходимларига ҳукумат мукофотлари топширди

СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев 16 январда Фрунзедан Тошкентга келди.

Совет пахтачилигини ривожлантириш соҳасида самарали ишлаганликлари учун, ирригация иншоотлари қурилишига сарфлаган меҳнатлари учун, фан ютуқларини ва илғор тажрибани колхоз ва совхозларга жорий қилганликлари учун, 1956 йилда пахта тайёрлаш давлат планини муваффақиятли бажарганликлари учун мукофотланган республика партия ва совет органларининг раҳбарлари, донгдор пахтакор ва механизаторлар, сув хўжалиги ходимлари кечқурун Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залига тўпландилар.

Н. С. Хрушчев залга кириб келганида залдагилар уни давомли қарсаклар билан кутиб оладилар.

— Сизларнинг, — дейди ўртоқ Хрушчев, — ҳукуматнинг юксак мукофоти билан яна бир марта қутлашга ва СССР Олий Совети Президиумининг топширувига мувофиқ бу мукофотларни сизларга топширишга ижозат берингиз.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси Ш. Р. Рашидов Тошкент область, Октябрь районидаги Каганович номли колхознинг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Турсунқуловни пахтадан муттасил юқори ҳосил олишдаги жуда катта хизматлари учун, пахта етиштиришнинг прогрессив усулини қўлланишдаги новаторлиги ҳамда колхоз ишлаб чиқаришига моҳирлик билан раҳбарлик қилганлиги учун учинчи марта «Ўроқ ва болға» олтин медали билан мукофотлаш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг Фармонини ўқиб эшиттиради.

Н. С. Хрушчев залдагиларнинг гулдурос қарсаклари остида шуҳрат қозонган ўзбек пахтакорига учинчи «Ўроқ ва болға» олтин медалини топширади. У бундай дейди:

— Ўртоқ Турсунқуловнинг учинчи марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Юлдузи билан мукофотланганлиги катта воқиадир. Ўзбекистон Коммунистик партияси, ўзбек халқи ўртоқ Турсунқуловдек ажойиб кишини етиштирганликлари билан фахрлана оладилар. Унинг меҳнат соҳасида янги муваффақиятларга эришувини тилайман, Совет Иттифоқидаги пахтакорларга ҳамиша ибрат кўрсатишини тилайман.

Ҳамроқул Турсунқулов мукофотни қабул қилар экан, Н. С. Хрушчевни қучоқлаб ўпади.

— Менинг меҳнатимга юксак баҳо берган Коммунистик партияга ва Совет ҳукуматига чин қалбимдан ташаккур айтаман, — дейди у. Мен ўзбек халқининг фарзандиман ва ўз мукофотимни халқимга берилган мукофот деб биламан. Мен халқнинг бахт-саодати йўлида, Ватаннинг бахт-саодати йўлида кучим борича ишлайман ва менга кўрсатилган ишончни оқлашга ҳаракат қиламан. **(Гулдурос қарсаклар).**

Шундан кейин Н. С. Хрушчев Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари Н. А. Муҳитдиновга Ленин ордени топширади. Ўртоқ Хрушчев унга мурожаат этиб, бундай дейди:

— Мен ўртоқ Муҳитдиновни халқдан мукофот — Ленин ордени олишга сазовор деб ҳисоблайман. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Марказий Комитети ўзбек халқи муваффақиятларининг ташкилотчиси бўлган Ўзбекистон Компартиясининг талантли раҳбарларидан бири — ўртоқ Муҳитдиновнинг фаолиятига юксак баҳо бермоқда. Ўртоқ Муҳитдинов бизнинг орамизда, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари орасида энг ёш бўлганлиги билан биз фахрланамиз. **(Давомли қарсаклар).** Бу эса партияда ва халқ орасида кадрлар қандай ўсаётганлигини кўрсатади. Сизни Ленин ордени билан мукофотланганлигингиз билан табриклайман. **(Гулдурос қарсаклар).**

Хрушчев билан Муҳитдинов ўртоқлар бир-бирларини қаттиқ қучоқлаб табриклайдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси ўртоқ Ш. Р. Рашидовга ҳам Ленин ордени топширилади. Ўртоқ Н. С. Хрушчев унга мурожаат этиб бундай дейди:

— Мана бу киши ҳамма вақт мукофотланган бошқа кишиларга орденлар топшириб келган бўлса, ҳозир унинг ўзи мукофот олганлар орасида турибди. Мен ўртоқ Рашидовни партиянинг ва халқнинг мукофотга сазовор бўлган арбобларидан деб, Ўзбекистон республикасида ҳамда мамлакатимизда тутган мавқеига муносиб бўлган арбобидир, деб ҳисоблайман. Унга янада муваффақиятлар тилайман. **(Гулдурос қарсаклар).**

Н. С. Хрушчев Ленин ордени билан мукофотланганлардан Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси С. К. Камоловга, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Р. Е. Мельниковга ва бошқаларга ҳам самимий сўзлар билан мурожаат қилади.

Ҳукуматнинг юксак мукофоти — Ленин орденини Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари О. Алимов, Қашқадарё область, Шаҳрисабз районидаги биринчи МТСнинг директори А. Х. Бедросов, Андижон область, Олтинкўл районидаги Тельман номли колхознинг раиси М. Йўлдошева, республиканинг донгдор соҳибкори Р. Мусамуҳаммедов, Тошкент область партия комитетининг секретари С. Нуриддинов, Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиумининг раиси М. Жуманазаров, ёзувчилардан Ғ. Ғуломов (Ғафур Ғулом) ва М. Тошмуҳаммедов (Ойбек), Андижон район партия комитетининг секретари К. Усмонов, Фарғона область, Молотов район ижроия комитетининг раиси Т. Исмоилов ва бошқалар олдилар.

Ўртоқ Хрушчев мукофотланганлардан катта бир группасига Меҳнат Қизил Байроқ ва «Ҳурмат Белгиси» орденлари ҳам топширади.

Н. С. Хрушчев минбарга чиқади ва мукофотланганларга мурожаат қилиб, бундай дейди:

— Ўзбек халқининг бахт-саодати йўлида, Совет Иттифоқимиздаги барча халқларнинг бахт-саодати йўлида шунчалик яхши меҳнат қилган ўртоқларнинг ҳаммасини ССР Иттифоқи Олий Совети, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети номидан яна бир марта қизғин табриклашга ижозат берингиз.

Биз ана шу активга таяниб, коммунизм йўлида янада тез қадамлар билан олға борамиз, деб қаттиқ ишонаман.

Азиз ўртоқлар, янги муваффақиятларга эришиш учун курашда тетик, бақувват бўлиб, зўр ғайрат билан ишлашингизни тилайман, мақсад сари дадил ва ишонч билан боришингизни, халқни бошлаб боришингизни тилайман.

Залдагилар ўртоқ Хрушчевнинг охирги сўзларини гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб оладилар.

Мукофотланганлар номидан Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари Н. А. Муҳитдинов сўзлайди. У бундай дейди:

— Азиз ўртоқлар! Ҳар биримиз учун қувончли, тантанали ва бахтли бўлган бу пайтни умрбод унутмаймиз, деб ўйлайман. Партия сиёсатининг тантанаси йўлида ҳамда бутун мамлакатимизнинг ва жумладан, республикамизнинг экономикаси ва маданиятини янада юксалтириш йўлида қилган меҳнатимизга жонажон ҳукуматимиз ва қадрдон Коммунистик партиямиз юксак баҳо бердилар. Меҳнатимизга юксак баҳо берилганлиги учун ҳамма мукофотланганлар номидан энг самимий ва чин қалбдан ташаккур изҳор қилишга ижозат берингиз.

Мукофотланганлар номидан, бутун ўзбек халқи номидан Совет Ҳукуматини ва Коммунистик партиямиз Марказий Комитетини ишонтириб айтаманки, серқуёш Ўзбекистоннинг меҳнаткашлари юксак мукофотни ва бизга кўрсатилган буюк шарафни оқлаш учун ўзларининг куч ва қувватларини, ўз соғлиқларини аямайдилар. **(Қарсаклар).**

Жонажон, севикли ва қаҳрамон Коммунистик партиямизга шон-шарафлар бўлсин! **(Гулдурос, давомли қарсаклар).**

СССР Олий Совети Президиумига, ССР Иттифоқи Министрлар Советига, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига

Ўзбекистон ССР Олий Совети, Министрлар Совети ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қўшма тантанали мажлисининг қатнашчилари бутун ўзбек халқи номидан Коммунистик партия Марказий Комитети ва Совет Ҳукуматига Ўзбекистоннинг ишлаб чиқарувчи кучларини, социалистик экономика ва маданиятини ривожлантиришда қилаётган доимий оталарча ғамхўрликлари ва ғоят катта ёрдамлари учун ўзларининг чуқур миннатдорлик ва ташаккурларини изҳор қиладилар.

Бугунги кун—Ўзбекистон ССРга унинг совет пахтачилигини ривожлантириш соҳасидаги самарали ишлари ҳамда 1956 йилда пахта тайёрлаш давлат планини муваффақиятли бажарганлиги учун Совет давлатининг олий мукофоти, Ленин ордени топширилган кун республикамиз меҳнаткашларининг қалбларида абадий қолади. Бу билан совет Ўзбекистони байроғига иккинчи Ленин ордени тақилди.

Олтинчи беш йилликнинг биринчи йили—1956 йилда Ўзбекистоннинг саноатини ривожлантиришда катта муваффақиятлар қўлга киритилди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш плани муддатидан илгари бажарилди, техникани янада тараққий эттириш учун астойдил кураш олиб борилди.

Республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XX съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун курашиб, пахтачиликнинг янги, прогрессив усулларини ишлаб чиқаришга кенг жорий қилиб, 1956 йилда 2 миллион 860 минг тонна пахта етиштирдилар ва давлатга топширдилар.

1956 йилда қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини ривожлантиришда юқори кўрсаткичларга эришилди. Пилла, жут ва каноп, гўшт, сут, жун, қоракўл тери, дон, картошка, сабзавот ва полиз экинлари, мева, узум ва қишлоқ хўжалигининг бошқа маҳсулотларини тайёрлаш давлат планлари муваффақият билан бажарилди.

Шаклан миллий, мазмунан социалистик маданиятни ривожлантиришда жиддий ютуқларга эга бўлдик.

Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг доимий ғамхўрлик ва меҳрибонликлари туфайли Ўзбекистон меҳнаткашларининг моддий фаровонлиги йилдан-йилга кўтарилмоқда, уларнинг маданий савияси ўсмоқда.

Совет ҳокимияти йиллари ичида Ўзбекистон эришган муваффақиятлар Коммунистик партиянинг доно ленинча миллий сиёсатини амалга ошириш натижаси, барча совет халқларининг ва аввало оғамиз—улуғ рус халқининг қардошларча ёрдамларининг натижаси эканлигини республикамизнинг ҳар бир меҳнаткаши чуқур англайди.

Ўзбек халқи пахта етиштиришни бутун чоралар билан кўпайтиришни ўзининг умумдавлат миқёсидаги асосий вазифаси, севикли Ватан олдидаги энг муҳим интернационал, ватанпарварлик бурчи деб ҳисоблайди. Ўзбекистон—Совет Иттифоқининг асосий пахта базасидир. Ўзбекистон далаларида етиштирилган пахтадан мамлакатимиздаги тўқимачилик комбинатлари ва бошқа кўп саноат корхоналари халқ истеъмоли учун зарур моллар ишлаб чиқарадилар. Биз Партия ва Ҳукуматни ишонтириб айтамизки, энг қимматли хомашё—аъло сифатли пахта билан саноатни йилдан-йилга тобора кўп миқдорда таъминлашга қатъий ваъда берамиз.

Бугун, айниқса тантанали шу кунда биз бугун ўзбек халқи номидан жонажон Совет Ҳукуматимизни ва КПСС Марказий Комитетини ишонтириб айтамизки, улуғ коммунистик қурилиш иши йўлида, севикли социалистик Ватанимизни янада равнақ топтириш ва унинг куч-қудратини янада мустаҳкамлаш йўлида бундан буён ҳам ҳормай-толмай меҳнат қиламиз, ўзимизнинг бутун куч-қувватимизни, билим ва тажрибамизни сафарбар қиламиз.

Биз бу йил, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли қирқ йиллиги нишонланадиган йилда пахта майдонларини кенгайтириш ва унинг ҳосилдорлигини ошириш соҳасидаги ишимизни давом эттириб, пахта етиштиришда ўтган йилдаги кўрсаткичлардан анча ўзиб кетамиз ва мамлакатга 3 миллион тонна «оқ олтин» берамиз.

Бу йил Мирзачўлдаги, Марказий Фарғонадаги ва республиканинг бошқа районларидаги қўриқ ерларни ўзлаштириш кенг миқёсда давом эттирилади.

Республика меҳнаткашлари пахта етиштиришни кўпайтириш учун кураш билан бир қаторда бу йил саноат ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни ва етиштиришни кўпайтириш планларини тўла ва ошириб бажариш учун ҳамма кучларини сафарбар қиладилар.

Ўзбекистон меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг тарихий қарорларини ғоят баланд руҳ билан кутиб олдилар. КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматини республиканинг шаҳар, қишлоқ ва қурилишларидаги меҳнаткашлар номидан ишонтириб айтамизки, Пленумнинг қарорларига жавобан Ўзбекистон ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлари, совет интеллигенцияси ишлаб чиқариш планларини тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақани янада кенг кўламда авж олдирадилар, КПСС XX съездининг қарорларини муваффақият билан амалга ошириш учун ҳар бир саноат корхонаси, ҳар бир қурилишдаги, барча колхоз, МТС ва совхозлардаги ишлаб чиқариш имкониятлари ва резервларидан максимал даражада тўла фойдаланиш учун бутун куч-қувватларини сафарбар қиладилар. Бутун кучимизни коммунизм қурилишига бағишлаймиз!

Яшасин севикли Совет Ватанимиз!

Яшасин совет мамлакати халқларининг қудратли, бузилмас дўстлиги!

Яшасин жонажон Совет Ҳукуматимиз!

Яшасин Совет Иттифоқи Коммунистик партияси — коммунизм қурувчи совет халқи барча ғалабаларининг илҳомчиси ва ташкилотчиси!

Қирғизистон пойтахтида кўпминг кишилик митинг

ФРУНЗЕ, 15 январь. (ТАСС). Бугун тушдан кейин Қирғизистон пойтахтининг ҳамма томонларидан меҳнаткашларнинг колонналари — қишлоқ хўжалик машинасозлари ва йигирувчилар, тикувчилар ва озиқ-овқат саноати ишчилари, олимлар ва студент ёшлар «Спартак» стадионига томон йўл олдилар. Фрунзе областининг турли районларидан колхозчилар, МТС ва совхоз ходимлари тушган автомашиналар ҳам стадионга етиб келди. Йиғилганлар орасида Марказий Тянь-Шань чорвадорлари, жанубий областларнинг пахтакорлари, Чу водийсининг лавлагикорлари ҳам бор.

Республиканинг Ленин ордени билан мукофотланганига бағишланган кўп минг кишилик митингни Қирғизистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси ўртоқ Қулатов очди. У КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрушчевга сўз берди. Митинг қатнашчилари уни самимий кутиб олдилар.

Ўртоқ Хрушчев қирғиз халқини Қирғизистон ССР нинг Ленин ордени билан мукофотланганлиги муносабати билан қизғин табриклаб, коммунизм қурилишида янги муваффақиятлар тилади. Ўртоқ Н. С. Хрушчев ўз нутқида Совет Иттифоқининг халқаро аҳволи масалаларига, экономикани янада мустаҳкамлаш ва меҳнаткашларнинг моддий аҳволини яхшилаш соҳасидаги энг зарур вазифаларга тўхталиб ўтди.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев СССР халқларининг бузилмас дўстлиги шарафига, мамлакатни Ленин йўлидан бошлаб борувчи Коммунистик партия шарафига табрик сўзлари айтганида унинг бу сўзлари узоқ давом эттан овация билан кутиб олинади.

Митинг қатнашчилари ғоят баланд руҳ билан СССР Олий Совети Президиумига, ССР Иттифоқи Министрлар Советига ва КПСС Марказий Комитетига табрикнома қабул қилдилар.

Н. С. Хрушчев ва К. Е. Ворошилов ўртоқлар Тошкентдан жўнаб кетдилар

СССР Олий Совети Президиумининг раиси К. Е. Ворошилов 17 январда эрта билан Тошкентга келди. К. Е. Ворошилов Қозоғистон ССРга Ленин ордени топширганидан кейин Олмаотадан Москвага бориш йўлида Тошкентга тўхталиб ўтди.

Республика пойтахти меҳнаткашларининг минг-минглаб вакиллари, Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорлари қурултойида қатнашган донгдор пахтакорлар аэродромга тўпландилар.

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари Н. А. Муҳитдинов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси С. К. Камолов, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретарлари Р. Е. Мельников, О. А. Алимов, М. А. Абдуразоқов, З. Р. Раҳимбобоева, республика министрлари, Октябрь районидаги Каганович номли колхознинг раиси, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Турсунқулов, республиканинг донгдор соҳибкори Ризамат Мусамуҳаммедовлар аэродромга келадилар.

Н. С. Хрушчев ва К. Е. Ворошиловни Москвага олиб учуб кетадиган реактив самолёт «ТУ-104»нинг учиши олдидан сўнгги тайёргарлик тамомланади. Ўртоқ Н. С. Хрушчев микрофон олдига келиб, қуйидагиларни айтади:

— СССР Олий Совети Президиумининг топшириғига мувофиқ, Ўзбекистон республикасига ҳукуматнинг олий мукофоти Ленин орденини топшириш шарафига муяссар бўлдим. Биз катта тантанада қатнашдик. Аммо ҳар бир тантананинг охири бўлади ва биз жўнаб кетишимиз керак.

Мен бу ерда, Ўзбекистонда ўзбек халқининг, ўзбек халқи кадрларининг қандай ишларга қодир эканлигини кўрдим ва республиканинг ўз муваффақиятларини кўпайтиражагига аминман. Сизлар мамлакатга уч миллион тонна пахта топшириш мажбуриятини олдингиз, аммо сизда куч ва ғайрат кўп. Ўзбек халқининг бу мажбуриятни ошириб бажара олажагига шакшубҳа йўқ. Сизларнинг хўжалик ва маданий қурилишда, ҳар бирингизнинг шахсий ҳаётингизда янги муваффақиятлар тилайман. Азиз дўст ва ўртоқлар, хайр.

Н. С. Хрушчевнинг бу сўзлари гулдурос қарсаклар билан кутиб олинади. К. Е. Ворошилов шу ерда ҳозир бўлган кишиларга қарата нутқ сўзлаганида яна кучли қарсаклар бошланади.

— Азиз ўртоқлар ва дўстлар! — дейди ўртоқ Ворошилов,—Қозоғистонда бўлганлигим сизларга маълум. Мен партия Марказий Комитети ва СССР Олий Совети Президиумининг топшириғига мувофиқ, қозоқ халқига Ленин ордени топширдим. Қозоқлар каби ўзбек халқи ҳам шу тантанали кунларда ғоят хурсанд эканлигини биламан. Мен Ўзбекистон республикаси сазовор бўлган юксак ҳукумат мукофоти билан сизларни чин кўнглимдан табриклайман. Янги Социалистик Меҳнат Қаҳрамонларининг ҳаммасини, орден ва медаллар билан мукофотланган кишиларнинг ҳаммасини, Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашларини қутлайман. Сизларнинг ва бутун халқингизнинг янги муваффақиятларга эришувингизни, сиҳат-саломат ва бахтиёр бўлишингизни ҳамда пахта топшириш юзасидан ўз зиммангизга олган катта мажбуриятни ошириб бажаришингизни тилайман. Ўзбек халқи саботли, меҳнатсевар, моҳир, маданий халқдир. Ўзбек халқи ваъда берар экан, бу ваъдани шараф билан бажаради. Шундан кейин К. Е. Ворошилов коммунизм қурилишида янгидан-янги муваффақиятлар шарафига, Совет Иттифоқи халқларининг бузилмас дўстлиги шарафига табрик хитоблари айтади ва шу ерда ҳозир бўлган кишиларга самимий кутиб олиб кузатиб қолаётганликлари учун ташаккур изҳор қилади.

Н. С. Хрушчев, К. Е. Ворошилов ўртоқлар, шунингдек Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари Н. А. Муҳитдинов самолетга қараб йўл оладилар. Болалар уларга катта гулдасталар тақдим этадилар. Самолёт парвоз қилиб, Москвага қараб йўл олади. (ЎзТАГ).

* * *

Н. С. Хрушчев ва К. Е. Ворошилов ўртоқлар шу куни Москвага қайтиб келдилар. Улар билан бирга Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. А. Муҳитдинов ҳам келди. (ТАСС).

Қўриқ ерларнинг қаҳрамонларига орденлар топширилди

Қозоғистон ССР совхоз ва машина-трактор станцияларининг ходимлари, колхозчилар, партия ва совет ходимларидан 139 киши қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш ишида эришган жуда катта муваффақиятлари учун ҳамда юқори ҳосил олганликлари учун Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонни олишга сазовор бўлди. Қўриқ ерларнинг қаҳрамонлари 16 январда Қозоғистон ССР Олий Советининг мажлислар залига тўпландилар. Бу ерда СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. Е. Ворошилов уларга ҳукумат мукофотларини топширди.

Ленин ордени ҳамда «Ўроқ ва болға» олтин медали биринчи бўлиб Павлодар область, Цюрупа район партия комитетининг секретари П. Т. Антоновга топширилади. Юксак мукофотлар Қарағанда область, Оқтасти МТС директори Х. Бойғабиловга, Шимолий Қозоғистон область Петропавловск районидаги «Луч Ленина» колхозининг раиси И. Б. Бовкеновга, республиканинг донгдор механизатори, Павлодар область, Надаров МТСининг комбайнчиси П. Ф. Музика ва бошқа қаҳрамонларга ҳам топширилди.

Шундан кейин К. Е. Ворошилов қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштиришда ҳамда 1956 йилда ўрим-йиғим ишларини ўтказиш ва ғалла тайёрлашда қатнашганликлари учун мукофотланганларнинг катта бир группасига Ленин ордени топширди.

Ўртоқ Ворошилов мукофотланганларни қизғин табриклади ҳамда уларга Ватаннинг бахт-саодати йўлидаги фидокорона меҳнатларида янада муваффақиятлар тилади. (ТАСС).

САРАТОВ ОБЛАСТИГА ЛЕНИН ОРДЕНИ ТОПШИРИЛДИ

САРАТОВ, 16 январь. (ТАСС). Бугун область меҳнаткашларининг ҳаётида унутилмас, шодиёна кун, ҳукуматнинг юксак мукофоти — Ленин ордени топшириш куни.

Саратов область партия комитети пленумининг ва меҳнаткашлар депутатлари область Советининг сессиясининг бугунги қўшма мажлиси шу тантанали воқиага бағишланди. Қишлоқ хўжалиги, саноат, янги қурилишларнинг илғорлари, қўшни областлардан келган меҳмонлар, Сталинград ва Днепропетровск областларининг вакиллари Н. Г. Чернишевский номли опера ва балет театри залига тўпландилар. Саратов областининг меҳнаткашлари ана шу областлар билан ўтказилган мусобақада ғалла учун курашда катта меҳнат ғалабасига эришдилар.

КПСС область комитетининг секретари ўртоқ Г. А. Денисов мажлисни очиб, СССР Олий Совети Президиумининг вакили, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ М. А. Сусловга сўз берди.

ХИТОЙ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ ВА СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ МИТИНГИ

Давлат кенгашининг бош министри ва Ташқи ишлар министри Чжоу Энь-лай бошчилигидаги ХХР ҳукумат делегацияси Варшава ва Будапештга қилган сафаридан кейин 17 январда Москвага қайтиб келди.

Шу куни Катта Кремль саройида ХХР ва СССР халқлари дўстлиги митинги ўтказилди. Бу митингда бир неча минг киши қатнашди. Митингда Н. А. Булганин, Чжоу Энь-лай ва бошқалар нутқ сўзладилар.

Митинг ҳақидаги батафсил ҳисобот газетанинг келгуси сонида босилади. (ТАСС).

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ нутқи

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев Қирғизистон ССР Олий Совети, Министрлар Совети ва Қирғизистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг 15 январдаги бирлашган мажлисида Қирғизистон ССРга Ленин ордени топшириш вақтида нутқ сўзлаганлиги ҳақида хабар бериб ўтилган эди. У ўз нутқида бундай деди:

Азиз ўртоқлар! Сизларнинг тантанали мажлисингизда ҳозир бўлишни ва ССР Иттифоқи Олий Совети Президиумининг топшириғини бажариб, Қирғизистон Совет Социалистик Республикасига эришган муваффақиятлари учун мукофотланган Ленин орденини топширишни ўзимга катта шараф деб ҳисоблайман. Қанд лавлаги, пахта ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда катта муваффақиятларга эришган Қирғизистон республикаси колхозчиларининг, МТС ва совхоз ишчиларининг, қишлоқ хўжалик мутахассисларининг, партия ва совет ходимларининг шавкатли меҳнати юксак баҳога сазовор бўлди. **(Давомли қарсаклар).**

Қирғизистон ССР колхозлари ва совхозлари 1956 йилда қанд лавлагини 1955 йилдагига қараганда 395 минг тонна кўп тайёрладилар ва ҳар гектардан 374 центнердан лавлаги олдилар. Пахта тайёрлаш давлат плани ошириб бажарилди, ҳар гектардан 20,7 центнердан пахта олинди, ёки 1955 йилдагига қараганда 3,6 центнердан кўпроқ ҳосил олинди. Республика колхозлари ва совхозларида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳам кўпайтирилди, бу эса кейинги йилларда давлатга жун, сут ва гўшт топширишни ҳамда сотишни кўпайтиришга имкон берди.

Коммунистик партия Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети номидан Сизларни, сизлар орқали эса Қирғизистон республикасининг ҳамма меҳнаткашларини эришилган ажойиб муваффақиятлар ва республиканинг олий мукофот — Ленин ордени билан тақдирланганлиги билан чин кўнгилдан қизғин табриклашга ижозат берингиз. **(Узоқ давом қилган гулдурос қарсаклар).**

Сизларнинг қўшниларингиз бўлган бошқа қардош республикалар ҳам—ўзбеклар, қозоқлар, тожиклар, туркманлар, шунингдек Россия Федерацияси кўпгина областларининг меҳнаткашлари ҳам худди шу пайтда, худди шу муносабат билан сизлар сингари шод-хуррамлик қилмоқдалар. СССР Олий Совети Президиуми республикаларни ва областларни мукофотлаш билан бир вақтда, юз мингдан кўп колхозчиларни МТС ва совхоз ходимларини, агрономларни, зоотехникларни, партия ва совет органларининг раҳбарларини — қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришга, дон ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни кўпайтиришга ўз меҳнати билан кўмаклашган кишиларнинг ҳаммасини СССР орденлари ва медаллари билан мукофотлади. Қўриқ ерлардаги ходимлар билан бир қаторда, пахтакорлар, айниқса Ўрта Осиё республикаларининг пахтакорлари ҳам шуҳрат қозондилар. Сизлар қанд лавлаги етиштиришни кўпайтириш соҳасида , ҳам ўтган йил яхши ишладингиз.

Республикангизда ҳукумат мукофотларига сазовор бўлган ва бу билан Совет Иттифоқи халқларининг иззат ва ҳурматига сазовор бўлган кишиларнинг ҳаммасини қутлашга ва сизларга янги муваффақиятлар тилашга ижозат берингиз **(Қарсаклар).**

Мўл ҳосил етиштиришни таъминлаб мукофот олган кишиларнигина қаҳрамонлар деб ўйлаш нотўғри бўлур эди. Албатта, биз бунақа кишилар билан фахрланамиз, лекин улар мўл ҳосил учун курашда қатнашган меҳнаткашларнинг нисбатан оз қисминигина ташкил қиладилар. Шу сабабли шахсан ўзлари мукофотланмаган бўлсалар-да, лекин республиканинг муваффақиятларига ўз меҳнатлари билан катта ҳисса қўшган, эришилган натижада ўз меҳнатлари билан қатнашган кишиларни ҳам эсга олмаслик нотўғри бўлур эди деб ҳисоблайман. Шу сабабли ҳалол ишлаб, социалистик хўжалигимизни юксалтиришдан иборат умумий ишга ўз меҳнатини қўшган кишиларнинг ҳаммасига ташаккур айтишимиз лозим. Республиканинг Ленин ордени билан мукофотланиши барча меҳнаткашларнинг мукофотланганлиги демакдир. **(Гулдурос қарсаклар).**

Ўрта Осиёнинг бошқа халқлари сингари қирғиз халқи ҳам катта ва қийин тарихий йўлни босиб ўтди. Ўтмишда у қолоқ, саводсиз ва қашшоқ халқ эди. Помешчиклар ва капиталистлар меҳнаткаш халқни аямай талаб келган эдилар.

Эски вақтда шундай бўлган эди, ўртоқлар. Аммо совет тузуми шароитида бу республикаларнинг нақадар ўзгариб кетганини қаранг! Совет ҳокимиятининг 39 йили мобайнида Ўрта Осиёнинг барча совет республикалари сингари Қирғизистон ҳам жуда гуллаб-яшнаб кетди. Бу республикаларнинг халқлари ўз саноатларини ва йирик қишлоқ хўжалигини вужудга келтирдилар. Улар орасидан кўпгина олимлар, инженерлар, техниклар, врачлар, ёзувчилар, санъат ходимлари, давлат ва жамоат арбоблари етишиб чиқди, кўп минглаб илғор ишчилар, колхозчилар, тракторчилар — юксак маданият кишилари ўсиб етишди. Шунинг ўзи партиямиз сиёсатининг тўғрилигини, Маркс ва Ленин яратган таълимотнинг тўғрилигини кўрсатувчи энг яхши далилдир. Бу марксизм-ленинизм ғояларининг, партиямиз ва ҳукуматимиз ленинча миллий сиёсатининг тантанасидир. **(Давомли қарсаклар).**

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XX съездининг тарихий қарорлари мамлакатимиз ҳаётида катта роль ўйнади. Сизларга маълумки, КПСС Марказий Комитетининг яқинда ўз ишини тамомлаган Пленуми мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг бир қанча ҳаётий муҳим масалаларини муҳокама қилди. Бизнинг Коммунистик партиямиз халқ манфаатларини ҳамма нарсадан устун қилиб қўймоқда ва ўзининг бутун фаолиятини халққа хизмат қилишга йўлламоқда. Совет халқи Коммунистик партияни ўзининг жанговар авангарди деб билади. Коммунистик партиямизга шон-шарафлар бўлсин! **(Гулдурос қарсаклар).**

Қирғизистон ва бошқа республикаларнинг муваффақиятлари ҳаммамизни ва дўстларимизни қувонтирмоқда. Ҳозирги кунда сизларнинг ўзларингизгина шод-хуррамлик қилаётганингиз йўқ, мен аминманки, сизлар билан бирликда соф виждонли кишиларнинг ҳаммаси ҳам шод-хуррамлик қилмоқда, сизларнинг ғалабангизни — республиканинг Ленин ордени билан мукофотланганлигини нишонламоқда. **(Давомли қарсаклар).**

Қирғизистон республикасининг муваффақиятларини кўрсатувчи кўпгина рақамларни келтириш мумкин эди, лекин бу рақамларни ўзларингиз ҳам яхши биласиз. Бу рақамларда халқингизнинг ўсиб бораётганлиги кўриниб турибди. Бу муваффақиятларга улуғ Коммунистик партиямиз раҳбарлиги остида сизларнинг ўзларингиз эришгансиз. Бу муваффақиятларга қувонмаслик мумкин эмас, бу муваффақиятлар билан фахрланмаслик мумкин эмас. Сизлар ўтган йилда эришган шу муваффақиятларингиз учун юксак мукофот олдингиз. Лекин бу мукофот сизларнинг эришган ютуқларингизнигина қайд қилиб қолмайди, шу билан бирга бу мукофот хўжаликнинг ҳамма тармоқларида янги муваффақиятларга, олға боришга чақиради. Баъзи кишиларимизда бироз сабр қилайлик, шошмайлик деган кайфият бор. Бунақа хотиржамлик катта хавф туғдиради. Биз катта муваффақиятларга эгамиз. Бунга шак-шубҳа йўқ. Лекин бу — муваффақиятларнинг охирги чеки деб, эришилган муваффақиятлар бизларни қаноатлантиради деб ким айта олади? Биз, ўртоқлар, тезроқ олға боришимиз, халқимизнинг турмуш даражасини яна ҳам юқори кўтаришимиз лозим. Биз кўпроқ озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришимиз керак. Маълумки, қўриқ ерларни ўзлаштириш йўли билан мамлакатда дон етиштириш анча кўпайтирилди. Бу ерда қардош Қозоғистон вакиллари ўтирибди. Улар ўтган йил мамлакатга кўп ғалла бердилар ва ғалла етиштиришда Украинадан ўзиб кетиб, мамлакатда Россия федерациясидан кейин иккинчи ўринни олганликлари билан ҳақли равишда фахрланмоқдалар. **(Давомли қарсаклар).**

Бу — Қозоғистон меҳнаткашларининггина хизмати бўлиб қолмасдан, шу билан бирга бутун совет халқининг ҳам хизматидир, социалистик саноат ривожланганлигининг натижасидир, совет тузуми афзалликларининг, партиямиз идеялари таъсирининг натижасидир, халқнинг партияга бўлган ишончининг натижасидир.

КПСС Марказий Комитети қўриқ ерларга бориб ишлашга чақириб, ёшларга, комсомолларга мурожаат қилди. Ёшлар ҳам янги ерларни ўзлаштиришга жўнадилар. Юз минглаб кишилар қўриқ ерларга кўчиб бордилар. Бу факт халқнинг партияга бўлган ишончини, Совет ҳукумати билан Коммунистик партия меҳнаткаш халққа — ишчиларга, деҳқонларга, мамлакатимизнинг ҳамма меҳнаткашларга хизмат қилишдан иборат битта мақсад билан яшаётганлигини кўрсатади.

Ўтган йил пахта соҳасида кўп иш қилинди. Колхозчилар, МТС ва совхоз ходимлари яхши ишладилар. **(Қарсаклар).** Сиз ҳар гектардан 20 центнердан мўлроқ пахта олдингиз. Лекин бу ҳосилнинг охирги чегараси эмаслигини ўзларингиз биласиз. Шуни ҳам биласизки, тожиклар умуман бутун республикада ҳар гектардан ўрта ҳисоб билан 25 центнердан зиёдроқ пахта ҳосили олмоқдалар, ўзбеклар ҳар гектардан 22 центнердан зиёдроқ пахта олдилар.

Лекин сизлар: тожиклар 25 центнердан зиёдроқ, ўзбеклар эса 22 центнердан мўлроқ, туркманлар эса 19 центнердан пахта ҳосили олган бўлсалар ҳам уларнинг ҳаммаси мукофотландилар-ку деб савол беришингиз мумкин. Бу, текисчилик бўлмайдими? деб сўрашингиз мумкин. Турмушда мутлақо текис нарса бўлмайди, ҳатто жуда теп-текис ернинг ҳам пастбаландликлари бўлади, бизнинг республикаларимизда ҳам шундай бўлса керак. Бир республика кўпроқ натижаларга эришган бўлса, иккинчиси сал камроқ натижаларга эришган. Лекин уларнинг ҳаммаси яхши ишлади. Мен бу республикаларнинг ҳаммаси тўғри мукофотланди деб ўйлайман, шу сабабли улар олган мукофотни қилган ишлари учун берилган мукофот деб, бу мукофотнинг бир қисмини эса ҳали қилишлари лозим бўлган иш учун берилган мукофот деб ҳисоблаб қўяқолайлик. **(Қарсаклар).**

Шу сабабли сизлар халққа бу авансни тўламоқ учун ўз кучларингизни сафарбар қилишингиз лозим. Партия Марказий Комитети албатта шундай қилинади деб ишонади **(Гулдурос қарсаклар).**

Қишлоқда ҳали биз кўп иш қилишимиз керак. Мен Қирғизистонга биринчи марта келдим. Сизларнинг республикангиз билан танишаётганим учун жуда хурсандман, сизда гўзал жойлар бор. Бу ерга келиб қолган кишиларни шакар бериб чақирсангиз ҳам кетмаётганлиги тасодифий эмас. **(Залда кулги, қарсаклар).** Бу жуда яхши гап. Мен рус қишлоқларини, украин қишлоқларини биламан, деҳқонлар ва ишчилар қандай кун кечирганликларини ва кечираётганликларини биламан. Революциядан кейинги дастлабки йилларда қишлоқларда одамлар чипта ковуш, бўз кўйлак кийиб юришганини кўп кишилар ҳали унутгани йўқ. Шу сабабли одамлар ёзда далага ўроқ ўришга чиққанларида худди оқ қушга ўхшашар эди, пичанзорларнинг ҳаммаси оппоқ бўлиб кетар эди. Ҳар бир хотин зиғир ва каноп ўстириш билан шуғулланиши, ип йигириб, мата тўқиши лозим эди — шу ишларнинг ҳаммаси хотин-қизларнинг бўйнида эди. Тикувчи ҳам, бичиқчи ҳам хотинлар эди. Энди қишлоққа борсангиз, бунақа манзарани кўрмайсиз. Ҳатто қишлоқда дук топиш ҳам қийин. Одамларнинг оёғида чиройлик ботинкалар, эгнида фабрикада тикилган кийимлар ярқираб турибди.

Мана шунинг ўзи халқнинг турмуш даражаси, бинобарин, халқнинг товарларга бўлган эҳтиёжи қанчалик кўтарилганлигини кўрсатади.

Агар сиз қишлоқ дўконига кириб, шу қишлоқда қанд революциядан олдин қанча сотилган эдию, ҳозир қанча сотилаётир деб сўрасангиз, бу соҳада жуда катта фарқ борлигини кўрасиз. Ҳозирги вақтда қанд илгаригига қараганда бирнеча баравар кўп сотилмоқда. Шундай бўлса ҳам, баъзан қанд етишмай қолади. Бунинг сабаби маълум. Илгари деҳқонларнинг кўпи чойни қай тартибда ичар эди? Бир чақмоқ қанд олиб, у билан бир неча стакан чойни ичар эдилар, яна шу қанднинг бир қисми эртаги кунга ҳам асраб қўйилар эди.

Ўша вақтда одамларнинг тирикчилиги шунақа эди. Ҳозирги вақтда қанд таққослаб бўлмас даражада кўп ишлаб чиқарилмоқда. Биз олға томон катта қадам қўйдик, лекин ҳозирги кунда ҳам аҳоли жон бошига ҳисоблаганда қанд етарлик истеъмол қилинмаётир. Хўш, биз қанд етиштиришни кўпайтиришимиз мумкинми? Мумкин, албатта. Бизда машиналар ҳам, ишлайдиган кишилар ҳам, яхши усталар ҳам бор, қандни қаёқдан олишни ҳам биламиз. Фақат қишлоқ хўжалигининг шу тармоғини ривожлантириш керак, холос.

Сизлар қанд лавлагининг ҳар бир гектаридан республикада ўрта ҳисоб билан 374 центнердан ҳосил олдингиз — суғориладиган ерларда шундай ҳосил олинди, агар суғорилмайдиган ерлардан ҳам шундай ҳосил олиш таъминланганда, жуда яхши бўлур эди. Сизларда лавлагининг ҳар бир гектаридан 500-600 центнер ҳосил олаётган звенолар ва бригадалар борку, 900 центнердан ҳосил олаётган звенолар ҳам бордир.

Кам ҳосил олаётганларни юқори ҳосил олаётганларга етказиб олсак бўлмасмикин?

Пахта ва бошқа экинлар етиштириш соҳасида ҳам аҳвол шу. Саноатда ҳам янада ўсиш учун кўп резервлар бор. Мана шу резервлар ва имкониятларнинг ҳаммасидан мумкин қадар яхшироқ фойдаланиш зарур.

Чорвачилик тўғрисида бир-икки оғиз гапириб ўтмоқчиман. Кейинги йилларда сут, жун ишлаб чиқариш кўпайди, лекин бу ҳали етарлик эмас. Биз хўжаликнинг бу тармоғини ҳар томонлама ривожлантиришимиз лозим. Мен ўзбек ўртоқларни чорвачиликни ривожлантиришда орқада қолаётганликлари учун танқид қилдим. Қозоқларни ҳам танқид қилмасдан бўлмайди. Уларнинг ери жуда кўп, бу ерларда жуда кўп қўй боқса бўлади. Аммо Қозоғистонда 20 миллиондан сал кўпроқ қўй бор. Қозоғистондай республика учун бу жуда кам. Биз Қозоғистонда бўлган вақтимизда кўпинча шунақа бир манзарани кўрар эдик. Автомобилга тушиб чўлда бир неча соат йўл боссанг ҳам, қўй подасини кўрмайсан. Чўпонлар бир-бирларини топиб, баҳамжиҳат бўлиб, чекишиб ўлтиролмайдилар. **(Залда кулги).** Қозоқ даштлари эса жуда бой ерлардир. Бу ерларни халққа тамомила хизмат қилдириш керак.

Сизлар беш бармоқни яхши кўрасиз **(Залда кулги).** Қозоқлар ҳам бу овқатни яхши кўришади. Руслар қўй гўшти қовурдоғини афзалроқ кўрадилар. **(Залда кулги).** Хўш, қўй кам бўлса, бу овқатларни нимадан пишириб бўлади? Илгари қўлда тўқилган матадан кийим кияр эдилар. Эндиликда сукно ёки шерсть кийимлар кийиш, буларнинг ҳам майинини ва сифати яхшисини танлаб кийиш одат бўлиб қолди. Шундай қилиниши тўғри. Бизнинг одамларимиз яхши кийимга муносиб кишилардир. Лекин жун олмоқ учун қўйчиликни ривожлантириш керак. Ишимизни яхшилаш, кўпроқ мой, гўшт, жун ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш керак.

Ишчилар синфи олдида катта вазифалар турибди, у жуда катта муваффақиятларга эришди. Ишчилар фидокорона меҳнат қилмаганда эди, саноат ривожлантирилмаганда эди, қишлоқ хўжалигини юксалтириб бўлмас эди, маданиятни ва фанни ривожлантирмасдан туриб, совет жамиятининг маданияти ва техникасини тараққий эттириб бўлмасди. Биз фанимиз ва маданиятимизни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашимиз ва ривожлантиришимиз мутлақо шарт. Коммунизм ғалабаси учун курашда ҳаммамиз тинмай олға боришимиз лозим; ҳалол меҳнат қилаётган ҳар бир кишини иззат ва ҳурмат қилиш, унинг хизматларини тақдирлаш керак.

Мен ўз нутқимни тамомлаш олдидан сизларга яна бир марта энг қизғин ташаккур айтмоқчиман, сизларни олган мукофотингиз билан табрикламоқчиман, Қирғизистон меҳнаткашларига янги муваффақиятларга эришишларини тилаб ўзимнинг энг яхши истакларимни билдирмоқчиман. Мен шунга аминманки, ўртоқлар, сизлар Қирғизистон Коммунистик партияси раҳбарлиги остида, ҳукуматингизнинг раҳбарлиги остида, халқ ўз орасидан раҳбарлик органларига кўтариб қўйган республикангиздаги энг яхши кишиларнинг раҳбарлиги остида улуғ Ленин бизга кўрсатиб берган шонли йўлдан—Коммунистик жамият қуриш йўлидан яна олға борасизлар. **(Гулдурос қарсаклар, ҳамма ўрнидан туради).**

СССР Олий Совети Президиумининг топширувига биноан республикангиз мукофотланган Ленин орденини топширишга ижозат берингиз.

(Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ И. Р. Раззоқов, Қирғизистон ССР Министрлар Советининг раиси ўртоқ А. Суерқулов ва Қирғизистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси ўртоқ Т. Қулатов ўртоқ Н. С. Хрушчев қўлидан Ленин орденини ва республикани орден билан мукофотлаш тўғрисидаги ёрлиқни қабул қилиб оладилар. Ўртоқ Хрушчев Раззоқов, Суерқулов ва Қулатов ўртоқларни қучоқлаб ўпади. Ҳамма ўрнидан туради, гулдурос, давомли қарсаклар).

Яшасин Қирғизистон Совет Социалистик Республикасининг шонли меҳнаткаш халқи! **(Гулдурос қарсаклар, «Ура!» хитоблари).**

Яшасин Қирғизистон республикасининг ишчилари, колхозчилари, МТС ва совхозларининг меҳнаткашлари! **(Гулдурос қарсаклар).**

Яшасин Қирғизистон ССР интеллигенцияси, инженерлари, зоотехниклари, агрономлари, олимлари, ўқитувчилари, врачлари, ўз Ватанининг бахт-саодати йўлида ҳалол меҳнат қилаётган кишиларнинг ҳаммаси! **(Гулдурос қарсаклар).**

Яшасин мустаҳкамлигимизнинг ва муваффақиятларимизнинг гарови бўлган Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги дўстлик! **(Гулдурос қарсаклар, «Ура!» хитоблари).**

Яшасин бизнинг улуғ Ленин партиямиз — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси! **(Гулдурос қарсаклар, «ура» хитоблари).**

Яшасин Совет Ҳукуматимиз! **(Гулдурос қарсаклар овацияга айланади. Ҳамма ўрнидан туради).**

СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНЛАРИ

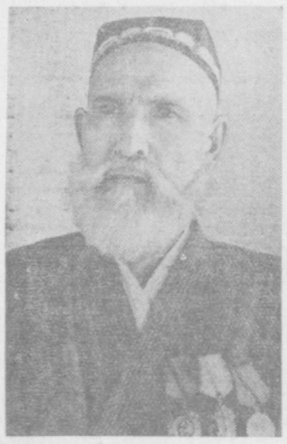

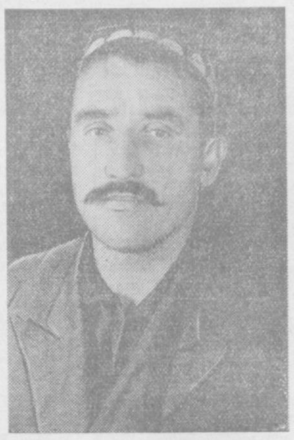

Суратда: (чапдан ўнгга): Оққўрғон районидаги Тельман номли колхозининг бригада бошлиғи **М. Қўлдошев,** Мирзачўл район партия комитетининг биринчи секретари **К. Укубоев,** Оржоникидзе районидаги Маленков номли колхозининг звено бошлиғи **Л. Солиқова,** Мирзачўл районидаги 2-МТС тракторчиси **С. Матвалиев,** Янгийўл районидаги Сталин номли колхоз раиси **А. Ортиқов,** «Коммунизм» колхозининг бригада бошлиғи **М. Юсупов** ва Ленин номли колхозининг агрономи **К. Азимов** ўртоқлар.

ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИЛҒОРЛАРИ ҚУРУЛТОЙИ

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ С. К. Камолов доклади юзасидан музокаралар

Ўртоқ С. Н. НУРУТДИНОВНИНГ нутқи

Тошкент область партия комитетининг секретари

Ўртоқлар! Ўзбекистон республикасининг давлат байроғида иккита Ленин ордени ярқираб турганлигидан бизларнинг ҳар биримиз ғоят катта севинч туйғулари билан тўлиб-тошмоқдамиз. Республикамиз совет пахтачилигини ривожлантиришдаги муваффақиятлари учун ана шу орденларни олишга муяссар бўлди.

Тошкент областининг меҳнаткашлари ўтган йилда эришилган баъзи муваффақиятлар ҳақида шу қурултойга ахборот бера олишларидан хурсанддирлар.

Олтинчи беш йилликнинг саноат маҳсулоти чиқариш юзасидан биринчи йили плани муддатидан илгари — 19 декабрда бажарилди. Пландан ташқари 400 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Областимизнинг пахтакорлари 1956 йилда давлатга 465 минг тонна пахта топшириш мажбуриятини олган эдилар. Биз ана шу мажбурият бажарилибгина қолмай, балки ошириб бажарилганлигини билдириш билан бахтиёрмиз. Давлатга қарийб 470 минг тонна пахта топширилди. Экин майдонининг ҳар гектаридан 24,6 центнердан — 1955 йилдагига нисбатан 4,3 центнердан кўп пахта териб олинди. Областда бир йил ичида пахта етиштириш 21 процент кўпайди.

Луб экинлари экувчи колхозларнинг меҳнаткашлари ҳам ўз ваъдаларини шараф билан бажардилар. Улар давлатга 90 минг тонна каноп ва/жут пояси топширишга ваъда қилган эдилар. Ҳақиқатда эса 117400 тонна топширилди.

Область колхозлари пилла етиштиришни икки марта кўпайтирдилар.

Дон экинлари, картошка, сабзавот, полиз экинлари ва маккажўхори етиштириш аввалги йилдагига нисбатан анча кўпайди. Чорва молларининг ҳамма хилларини кўпайтириш плани бажарилди, чўчқалар эса 1,8 марта кўпайди. Чорва молларининг маҳсулдорлиги ошди. Сут етиштириш 21 процент кўпайди. Ҳар бир соғин сигирдан олинаётган сутнинг ўртача миқдори колхозларда 1070 килограммни ва совхозларда 2557 килограммни ташкил қилди.

Ўртоқлар, пахтачиликни янада ривожлантиришдаги резервлардан фойдаланиш ишида, жумладан ҳосилни ошириш резервларидан фойдаланиш ишидаги ютуқларимиз айниқса каттадир. Ана шулар натижасида пахтакор районларда, колхозлар ва совхозларда катта силжишлар бўлди. Ўрта Чирчиқ районини мустасно қилганда, барча 19 та пахтакор районлар 1956 йилда давлат пахта тайёрлаш планларини бажардилар, улардан кўпи эса социалистик мажбуриятларини ҳам адо этдилар. 240 та колхоздан 172 таси давлат планларини, 150 колхоз эса социалистик мажбуриятни бажарди. Бешта пахтакор совхоз пахта етиштириш давлат топшириқларини тўла ва ошириб бажардилар.

Областнинг кўпгина районлари ҳосилни анча оширдилар. Оржоникидзе районининг колхозлари республикада энг юқори ҳосил олишга эришдилар. Калинин, Янгийўл, Гулистон ва Юқори Чирчиқ районларининг колхозлари ҳам дуруст натижаларга эришдилар.

Мирзачўл ерларида жойлашган колхозлар ва совхозлар айниқса катта ютуқларга эришдилар. Улар ўтган йилдагига нисбатан пахта етиштиришни 30 минг тонна, яъни 23 процент кўпайтирдилар.

Шуни кўрсатиб ўтиш қувончлики, илгари ўрта даражада ҳосил етиштираётган колхозларнинг кўпчилик қисми ҳозирги вақтда юқори ҳосилли колхозлар группасига ўтдилар, паст ҳосил етиштираётган колхозлар эса ўрта даражада ҳосил етиштираётган ва юқори ҳосилли колхозлар группасига ўтдилар.

Ҳар гектар ердан 30 центнердан 40 центнергача ва ундан ҳам зиёд ҳосил олган колхозларнинг сони 13 тадан 40 тагача етди. Гектаридан 20 центнердан 30 центнергача ҳосил олган колхозларнинг сони 92 тадан 130 тагача кўпайди.

Ана шу қишлоқ хўжалик артеллари бу йил барча ялпи ҳосилнинг 86 процентини топширдилар. Улар 1955 йилда ялпи ҳосилнинг 64 процентини топширган эдилар.

Гектаридан 20 центнергача ҳосил олаётган колхозларнинг сони қарийб икки марта камайди, 15 центнергача ҳосил олаётган колхозларнинг сони эса 4 мартадан ҳам зиёдроқ камайди.

Агар 1955 йилда бизда гектаридан 10 центнергача ҳосил олаётган колхозлар 19 та бўлган бўлса, эндиликда областда битта ҳам ана шундай колхоз қолмади.

Илгари вақтда паст ҳосилли ва иқтисодий жиҳатдан заиф бўлган колхозларнинг ўтган йилда фақат пахтанинг ўзидан олаётган даромадлари 142 миллион сўм кўпайди.

Орқада қолаётган ва камҳосилли колхозларни ўрта даражадаги ва илғор колхозлар даражасига етказиб олиш юзасидан кўрган тадбирларимизнинг натижалари ана шундай.

Орқада қолаётган, иқтисодий жиҳатдан заиф бўлган колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатидан мустаҳкамлаш ишларини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг кундалик ёрдами билан республика, область ва шаҳар партия ҳамда совет активининг, айниқса Ўзбекистон пойтахти Тошкент активининг ёрдами билан амалга оширдик.

Областимизнинг колхозлари, совхозлари ва МТСлари ўтган йилда пахта етиштиришнинг янги, прогрессив методларини кенг қўллаганликлари — пахтачиликни юксалтиришда эришган ютуқларимизнинг асосий шарти бўлди. Ҳамма майдонда чигитни торқаторлаб экиш жорий қилинди. Экин майдонининг 70 процентдан ҳам кўпроқ қисмида ўсимликлар икки томонлама механизация билан ишлашга мослаб квадрат-уялаб жойлаштирилди. Фан муваффақиятлари ва қишлоқ хўжалик илғорларининг тажрибасини қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришга жорий қилиш юзасидан кўпгина ишлар қилинди.

Пахта етиштиришдаги янги методларнинг юксак эффективлиги ва афзаллиги орқада қолаётган районлар ва колхозларнинг мисолида айниқса ёрқин кўринади. Бу районлар ва колхозларда меҳнатга лаёқатли бир кишига катта нагрузка тўғри келар эди. Масалан, Оққўрғон районидаги Молотов номли колхоз барча экин майдонининг 78 процентида ана шу методларни қўлланиб, меҳнат сарфлашни 40 процент камайтирди ва ҳар бир гектар ерда пахта ҳосилини 15 центнердан 25 центнергача оширди. Колхознинг даромади ўтган йилдагига нисбатан 2,5 марта ошди. Меҳнат кунининг қиймати эса 4 сўм 90 тийиндан 18 сўм 70 тийингача кўпайди.

10 йил давомида орқада қолиб келган Пискент районининг колхозларини ҳам шундай мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Бу колхозлар бир йил ичида гектаридан ҳосилни 5,7 центнердан оширишга эришиб, пахта тайёрлаш планини 117 процент бажардилар. Колхозларнинг фақат пахтачиликдан олаётган даромади 29 миллион сўм кўпайди.

Илгари вақтда камҳосилли деб ҳисобланган Ўртасарой районида ҳам аҳвол ана шундай.

Биз Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг ва шахсан Никита Сергеевич Хрушчевнинг ёрдами билан консерватизм ва эскилик кўринишларига кескин зарба беришимиз ва пахта етиштиришдаги илғор прогрессив методларга кенг йўл таъминлаб берганлигимиз туфайли ғалабага эриша олдик.

Бизнинг эришган ютуқларимиз КПСС XX съездининг пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини ривожлантириш ҳақидаги қарорларини бажариш йўлида қўйган биринчи қадамдир.

Биз ўз ишимизда ҳали жиддий камчиликлар борлигига ва кўп резервлардан фойдаланилмаётганлигига иқрормиз.

Ўтган йилда 68 колхоз, 9 совхоз ва 535 далачилик бригадаси пахта тайёрлаш планларини бажараолмадилар, улар 17 минг тоннадан кўпроқ пахтани бермадилар. Областда гектаридан 20 центнердан паст ҳосил олган 70 колхоз бор, бу колхозлардан 13 таси гектаридан 15 центнердан ҳам кам ҳосил олди.

Ўтган йилда совхоз сектори бўйича гектаридан олинадиган ҳосил 3 центнер оширилиб ва пахта етиштириш 1955 йилдагига нисбатан 17,5 минг тонна кўпайтирилган бўлса ҳам, совхозлар ҳосил жиҳатидан ҳали ҳам колхозлардан орқада қолмоқдалар. Бу аҳволга мутлақо йўл қўйиб бўлмайди.

Картошка, сабзавот ва полиз экинлари етиштириш 1955 йилдагига нисбатан қарийб бир ярим марта кўпайган бўлишига қарамай, биз ҳали шаҳарлардаги аҳолининг ана шу маҳсулотларга бўлган талабини қондира олмаётирмиз.

Қишлоқ хўжалигининг муҳим тармоғи бўлган чорвачилик ҳали ҳам паст даражада қолиб келаётир. Агар биз сут соғиб олиш юзасидан баъзи силжишларга эришган бўлсак ҳам, бизнинг гўшт етиштиришни кўпайтириш соҳасидаги ишларимизнинг натижалари жуда паст даражададир.

Областдаги кўпгина МТС ва совхозларда бой техникадан қониқарсиз фойдаланилмоқда, механизатор кадрларнинг малакасини ошириш юзасидан тегишли ишлар олиб борилмаётир, колхозлар билан тузилган шартномадаги мажбуриятлар муддат жиҳатидан ҳам ва бажарилаётган ишнинг сифати жиҳатидан ҳам қониқарсиз адо этилмоқда.

Бу йил областдаги партия ташкилотлари ва барча меҳнаткашларнинг куч ва ғайрати ана шу ва бошқа камчиликларни кескин даражада йўқотишга, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун мавжуд ички резервларимиздан тўлароқ фойдаланишга қаратилади.

Ҳозирги вақтда гектаридан олинадиган ўртача ҳосилни область бўйича 26 центнергача етказиш, етиштириладиган пахтанинг ялпи миқдорини 480 — 500 минг тоннагача етказиш учун колхозларга, МТС ва совхозларга кураш олиб бориш имкониятини берадиган ҳамма зарур шароитлар яратилди.

Луб экинлари экувчи колхозлар бу йил давлатга камида 118 минг тонна каноп ва жут поялари топшириш учун курашадилар. Биз сабзавот, картошка ва полиз экинлари етиштиришни 1,5 баравар кўпайтирмоқчимиз.

Мавжуд имкониятларга асосланган ҳолда сут етиштиришни 45 минг тоннагача, гўшт етиштиришни эса 18 минг тоннагача етказишга қарор қилинди. Дон ва силос учун маккажўхори етиштириш камида 1,5 марта кўпайтирилади.

Биз чорвачилик, сабзавотчилик ва картошка етиштиришни янада ривожлантирмоқ учун пахта етиштириш учун қандай курашаётган бўлсак шундай курашамиз.

Биз пахта, озиқ-овқат ва ем-хашак экинлари экиладиган майдонларни янада кўпайтириш мақсадида бу йил камида 15 минг гектар қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш вазифасини ўз олдимизга қўймоқдамиз.

Область колхозлари, совхозлари ва МТСлари 1957 йилга мўлжалланган вазифаларнинг бажарилишини таъминламоқ учун баъзи ишларни қилдилар. Масалан, 1 январгача экин майдонларининг 80 процентдан кўпроқ қисми шудгор қилиб ҳайдалди, шўр босган ерларнинг 75 проценти ювилди, ирригация ва мелиорация шохобчаларини тозалаш соҳасидаги иш ҳажмининг 35 проценти бажарилди.

Шуни айтиш керакки, бизда сув хўжалиги қурилиши соҳасидаги ишлар мутлақо қониқарсиз олиб борилмоқда. Шу сабабдан биз сув билан тўла таъминланмаган жуда кўп майдонга эгамиз. Биз тупроқнинг мелиорация ҳолати жуда ноқулай бўлган катта майдонларга эгамиз.

Биз ўз олдимизга бу йил ана шу ерларни яхшилаш ва ерости сувларидан фойдаланиш йўли билан бу ерларнинг суғорилишини таъминлаш вазифасини қўймоқдамиз.

Биз колхоз ва совхозларда майдоннинг камида 80—82 процентида ўсимликларни квадрат-уялаб жойлаштириш вазифасини қўймоқдамиз. Ана шу асосда техникани қайта созлаш ва кадрлар тайёрлаш ишлари кучайтириб юборилди.

Аммо шуни эътироф қилиш керакки, тракторлар ва қишлоқ хўжалик машиналарини ремонт қилиш ҳамда тайёрлаш, шунингдек ирригация шохобчаларини тозалаш, маҳаллий ўғитлар тайёрлаш ва кўклам экинига тайёргарлик кўриш соҳасидаги бошқа ишлар областда қониқарсиз ўтказилмоқда. Бизнинг эътиборимиз қолоқликни тугатишга ва экишга тайёргарлик ишларини биринчи мартдан кечиктирмай тамомлашга қаратилган.

Сўзимнинг охирида баъзи масалаларга тўхтаб ўтмоқчиман. Бу масалаларни ҳал қилмай туриб қишлоқ хўжалигини ривожлантиришни янада олға силжитиш мумкин эмас.

Маълумки, Ўзбекистонда пахтачиликни комплекс механизациялаш юзасидан катта ишлар қилинди. Бу ишларнинг самараси ёрқин кўриниб турипти ва бу ҳақда батафсил гапириб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Лекин шундай бўлса ҳам, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада механизациялаш билан боғлиқ бўлган бир қанча масалалар ҳал этилишини талаб қилади.

Шу вақтгача кўп меҳнат талаб қиладиган баъзи ишлар ерларни экиш олдидан текислаш, маҳаллий ўғитларни ташиб чиқиш ва ерга солиш, ирригация-мелиорация шохобчаларини тозалаш, уруғни экишга тайёрлаш, ғўзани чеканка қилиш ишлари қўл меҳнати кўп сарфланган ҳолда бажарилмоқда.

Пахта терими энг кўп меҳнат талаб қиладиган ишдир. Биз ҳар йили пахта йиғим-теримиға юз минглаб студентларни, шаҳар аҳолисини ва ўқувчиларни жалб қилишга мажбурмиз. Бундай тадбирни кўриш ҳозирги пайтда муқаррар бўлиб қолди. Биз ҳосилнинг нобуд бўлишига йўл қўймай, уни ўз вақтида йиғиб-териб олиш учун ана шундай қилмоқдамиз. Лекин бундай аҳвол абадий бўлиб қолмаслиги керак. Бизда ҳосил ошмоқда, пахта етиштириш кўпаймоқда ва теришни механизациялаш масаласи йил сайин олдимизда ғобора жиддийроқ бўлиб қолмоқда.

Теримни механизациялаш юзасидан мутахассисларимиз томонидан катта ишлар қилинганлигини инкор этиб бўлмайди. Пахта териш машиналари яратиш ишида олға қараб катта қадам қўйилди. Ҳозир яратилган машиналардан ёмон фойдаланилаётганлиги учун бизлар ҳам айблимиз. Лекин ҳали машиналар унчалик мукаммал эмас, улар жиддий конструктив камчиликларга эга ва ана шу туфайли кутилган натижани бермаётир.

ССР Иттифоқи Қишлоқ хўжалик министрлиги, СССР Фанлар академияси пахта териш машиналарини такомиллаштириш ишига талантли ихтирочиларни, энг яхши конструкторларни жалб қилмаётирлар.

Сиз, Никита Сергеевич пахта етиштиришдаги янги, прогрессив методларни жорий қилишда консерватизм ва эскиликка қарши курашда бизга ёрдам бердингиз, пахтачиликни янада ривожлантириш учун кенг йўл очишимизда ёрдам қилдингиз. Биз, Сиз Никита Сергеевичдан пахтачиликни чинакам такомиллаштирилган пахта териш машиналари билан қуроллантириш ишида ҳам ёрдам беришингизни сўраймиз. **(Қарсаклар).**

Мен тўхтаб ўтиш зарур деб ҳисоблаган иккинчи масала — пахтанинг энг яхши сортларини етиштириш масаласидир. Бизнинг пахта селекцияси билан шуғулланувчи илмий-текшириш муассасаларимиз 10 йил давомида бирон янгиликни таклиф қила олмадилар.

Биз, пахтанинг юқори ҳосиллик, тезпишар, толаси технологик жиҳатдан яхши сифатларга эга бўлган, қасалликлар ва зараркунандаларга қарши чидамли бўлган янги саноат сортларини етиштириш учун энг яхши илмий кучларни жалб қилиш зарур, деб ҳисоблаймиз.

Деҳқончилик маданиятини оширишдаги тадбирларнинг умумий комплексида агротехникани ер шароити билан боғлаш ғоят катта аҳамиятга эгадир. Колхоз ёки совхоздаги ҳар бир ернинг хусусиятларини ҳисобга олмасдан туриб, агротехникани табақалаштириш, ўғит ва сув режимидан тўғри фойдаланиш мумкин эмас. Ҳар бир хўжалик муфассал тупроқ-агрохимия картасига эга бўлмоғи керак.

40-йилларда ана шундай картани яратишга уриниб кўрилган эди. Ўша вақтдан буён жуда кўп вақт ўтди ва ўша вақтда тайёрланган карталар ҳозир эскириб қолди. Ҳозирги вақтда кўп колхозлар аслда кўр-кўрона ишламоқдалар.

Биз берадиган кўпгина яхши прогрессив тавсияларимиз кўпинча амалга ошмай қолади, чунки қишлоқ хўжалик артелларида тупроқлар тўғрисида аниқ маълумотлар йўқ.

Биз республика қишлоқ хўжалик министрлиги ва республика Фанлар академиясининг колхозлар, совхозлар ва МТСларни яқин вақт ичида тупроқ-агрохимия карталари билан таъминлашини жуда ҳам зарур деб ҳисоблаймиз.

Ўзбек халқининг Ватан олдидаги интернационал бурчини бажаришига пахта етиштиришни кўпайтириш йўлида олиб бораётган курашига Тошкент областининг меҳнаткашлари катта ҳисса қўшмоқдалар. КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Советининг Мирзачўлдаги қўриқ ерларни ўзлаштириш ва суғориш ҳақидаги қарори областимизда пахтачиликни ривожлантиришнинг янги ажойиб перспективаларини очиб беради. Бу қарорда улуғ Лениннинг ўлмас идеялари ўз ифодасини топган. Биз, Мирзачўл ерларини суғориш ва ўзлаштиришдан иборат умумхалқ курашида актив иштирок қилишни ва бу билан пахта етиштирувчи энг катта янги совет районини барпо этиш ишига муносиб ҳисса қўшишни ўзимизнинг ватанпарварлик бурчимиз деб ҳисоблаймиз.

КПСС XX съездининг тарихий қарорларидан руҳланган, Коммунистик партия ва унинг ленинчи Марказий Комитети теварагига жипслашган Тошкент областининг меҳнаткашлари ялпи пахта етиштириш бўйича республикада биринчиликни қўлдан бой бермаслик учунгина эмас, балки яқин йиллар ичида ҳосил жиҳатдан ҳам биринчилик байроғини олиш учун бутун чораларни кўрадилар. **(Қарсаклар).**

СОВЕТ ИТТИФОҚИНИНГ БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИГА ТАҚДИМ ЭТГАН РЕЗОЛЮЦИЯ ПРОЕКТЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 16 январь. (ТАСС). СССР делегацияси қуролсизланиш масаласи юзасидан БМТ Бош Ассамблеясига икки резолюция тақдим этганлиги илгари хабар қилинган эди.

Шу резолюцияларнинг биринчисида қуйидагилар айтилади:

«Бош Ассамблея

атом ва водород қуролларини синаб кўриш давом эттирилаётганлигидан дунё халқларининг ғоят ташвишланаётганликларини **эътиборга олиб,**

ана шу хил қуролларни синаб кўришни давом эттириш дунёнинг барча мамлакатларидаги аҳолининг турмуши ва соғлигига хавф туғдираётганини **таъкидлаб,**

термоядро қуролини синаб кўришни тўхтатиш аҳолини ана шу хавф-хатардан халос қилган бўлур эди, дунё халқларининг умумий истагига жавоб берган бўлур эди ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг инсонпарварлик мақсадларига мувофиқ бўлур эди деб **ҳисоблаб,**

атом ва водород қуролларини синаб кўраётган давлатларни ана шу хил қуролларни синаб кўришни дарҳол тўхтатишга **чақиради».**

Совет Иттифоқи резолюцияларининг иккинчи проектида бундай дейилади:

«Бош Ассамблея

халқларнинг тинчликни мустаҳкамлашга ва атом қирғинчилик уруши хавфини йўқотишга астойдил интилаётганликларини **эътиборга олиб,**

халқларни зўр бериб қуролланишнинг давом эттирилиши орқасида ҳаддан ташқари солиқ тўлаш машаққатларидан халос қилишни **истаб,**

бу мақсадларга эришиш учун зўр бериб қуролланишни тўхтатиш, ядро қуролини тақиқлаш ҳамда давлатларнинг ўз қуролли кучларини ва оддий қурол-яроғларини халқаро миқёсда тегишли контроль ўрнатиш йўли билан кўпроқ қисқартиш талаб этилади, деб **ҳисоблаб,**

кейинги вақтларда қуролсизланиш проблемасига доир бир қанча масалалар юзасидан музокара қатнашчиларининг позициялари бир-бирига яқинлашганлигини (совет ҳукуматининг қуролсизланиш ва халқаро кескинликни камайтириш масаласи юзасидан 1956 йил 17 ноябрда баён қилган таклифлари буни исбот этади) мамнуният билан таъкидлаб, қуролсизланиш проблемасини ҳал этишни асло кечиктириб бўлмайди, деб **ҳисоблаб,**

1. БМТ қуролсизланиш комиссиясининг докладини **маълумотга олади;**

2. БМТ қуролсизланиш комиссиясига ва унинг Кичик Комитетига қуролли кучларни ва қурол-яроғларни камайтириш ҳамда ядро қуролини тақиқлаш масаласи юзасидан СССР, Буюк Британия, АҚШ, Франция ва бошқа давлатлар ҳукуматлари томонидан БМТга тақдим этилган таклифларни қараб чиқишни **топширади,**

3. Қуролсизланиш масалалари юзасидан Бош Ассамблеянинг махсус сессиясини чақиришга **қарор қилади** ҳамда БМТ қуролсизланиш комиссиясига ана шу сессияни чақириш муддати тўғрисидаги таклифни тайёрлашни топширади».

ПОЛЬША-ХИТОЙ ҚЎШМА БАЁНОТИНИНГ ИМЗОЛАНИШИ

ВАРШАВА, 16 январь. (ТАСС). Бугун Варшавадаги Бельведер саройида Хитой Халқ Республикаси ва Польша Халқ Республикаси Ҳукумат делегациялари ўртасида олиб борилган музокаралар тўғрисидаги қўшма баёнотни имзолаш маросими бўлди. Баёнотни Хитой Халқ Республикаси номидан ХХР Давлат Кенгашининг Бош Министри ва Ташқи ишлар министри Чжоу Энь-лай, Польша Халқ Республикаси номидан ПХР Министрлар Советининг раиси Ю. Циранкевич имзоладилар.

Қўшма баёнот имзоланганидан кейин ХХР Давлат Кенгашининг Бош Министри Чжоу Энь-лай поляк ва чет эл матбуоти вакиллари учун матбуот конференцияси ўтказди. Чжоу Энь-лай ХХР Ҳукумат делегациясининг Польшада бўлишига, имзоланган қўшма баёнотнинг аҳамиятига доир, шунингдек ҳозирги халқаро аҳволга тааллуқли саволларга жавоб қайтарди.

Хитой Халқ Республикасининг Ҳукумат делегацияси Будапештга келди

БУДАПЕШТ, 16 январь. (ТАСС). Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг таклифига мувофиқ ХХР Давлат Кенгашининг Бош министри ва Ташқи ишлар министри Чжоу Энь-лай бошчилигидаги Хитой Халқ Республикасининг Ҳукумат делегацияси «ТУ-104» самолетида бугун Варшавадан Будапештга келди. Делегация составида Бош Министр ўринбосари маршал Хэ Лун, Ташқи ишлар министрининг ўринбосари Бан Цзя-сян, шунингдек ХХРнинг Венгриядаги элчиси Хао Дэ-цин бор.

Аэродромда Ҳукумат делегациясини Венгрия Халқ Республикаси президиумининг раиси Иштван Доби, Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг раиси Янош Кадар, Давлат мажлисининг раиси Шандор Ронаи ва бошқа расмий кишилар, шунингдек венгер ва чет эл матбуоти ҳамда радиосининг мухбирлари кутиб олдилар.

Хитой Халқ Республикасининг Ҳукумат делегациясини СССРнинг Венгриядаги элчиси Ю. В. Андропов, Польша Халқ Республикасининг элчиси А. Бильман ва дипломатик корпуснинг бошқа аъзолари ҳам кутиб олдилар.

Хитой Халқ Республикаси ва Венгрия давлат байроқлари билан безатилган аэродромда фахрий қоровул саф тортиб турди ва ХХР ҳамда Венгрия давлат гимнлари ижро этилди.

Ҳукумат раиси Янош Кадар Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукумати номидан Чжоу Энь-лайни ва Хитой Ҳукумати делегациясининг бошқа аъзоларини самимий табрикладн.

Хитой Ҳукумат делегациясининг бошлиғи Чжоу Энь-лай жавоб нутқи сўзлаб, хитой халқининг венгер халқига бўлган самимий хайрихоҳлик туйғуларини изҳор қилди.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТРЛАРДА:
НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА 18/I да **Бўрон,** 19/I да **Пиковая дама.**
МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 19/I да **Тоҳир ва Зуҳра.**
КИНОТЕАТРЛАРДА:
«ИСКРА», «ЁШ ГВАРДИЯ», «ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Карнавал кечаси.**

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА
18 январда
КОНЦЕРТ
Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артисти **Мукаррама Турғунбоева,** Ўзбекистон халқ ҳофизи **Маъмуржон Узоқов,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Гавҳар Раҳимова, Муҳаммаджон Мирзаев,** солистлар **Зайнаб Полвонова, Муҳаббат Мусаева,** «Баҳор» хотин-қизлар ансамбли қатнашади.
Концерт кеч соат 9 да бошланади.

Оржоникидзе район, Куйбишев қишлоқ советида турувчи **Илёс Бурҳоновнинг** Тошкент шаҳар, Киров район, 2-Белинский кўчаси, 10-уйда турувчи Клавдия Степановна Бурҳоновадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент область, Оржоникидзе район халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. **РЕДАКЦИЯ БУЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 39040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 132. Хатлар бўлими — 34043. Маҳаллий ахборот бўлими 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 00915. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № А — 1721.